

Telemarksforsking

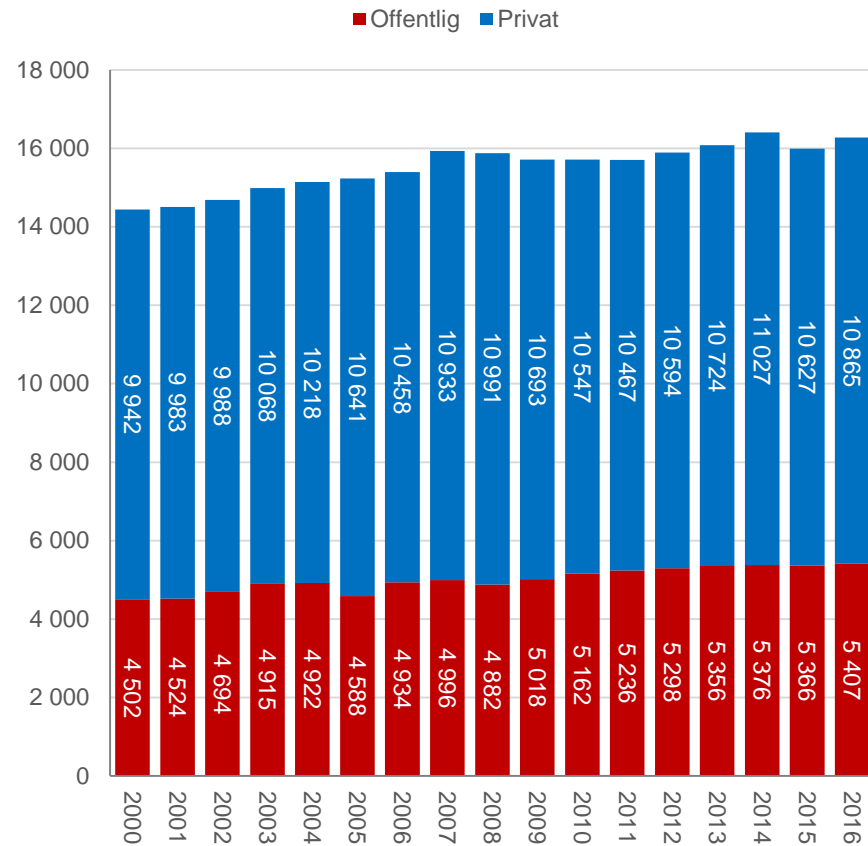
Regional analyse Lister 2017

Arbeidsplasser

Fin vekst i antall arbeidsplasser i Lister de fem siste årene.

Nedgang i 2015 skyldes endring i statistikkmetoden til SSB og er antakelig ikke reell. Vekst igjen i 2016

Antall arbeidsplasser økte både i næringsliv og offentlig sektor i 2016.

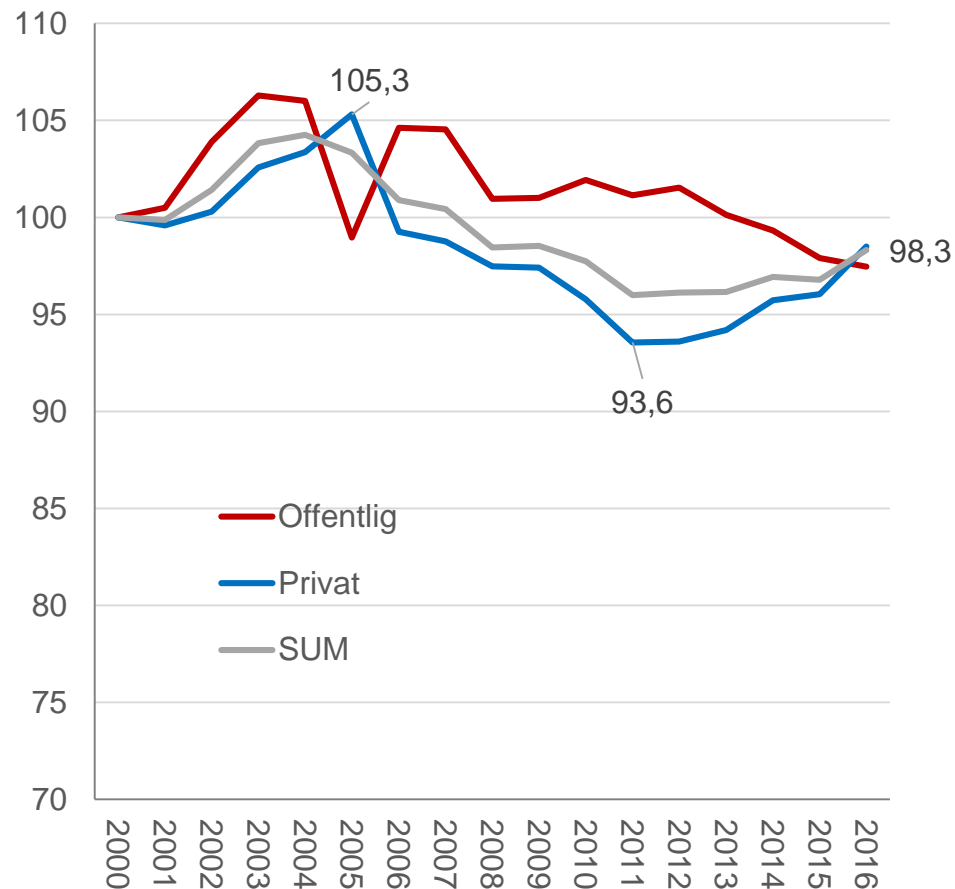
Antall arbeidsplasser i offentlig og privat sektor i Lister.

Med antall arbeidsplasser mener vi sysselsatte etter arbeidssted, altså antall personer som jobber i kommunen uavhengig av om de bor der eller ikke. Data er fra registerbasert sysselsettingsstatistikk i SSB. SSB har endret metoden for telling av arbeidsplasser i 2015. Tallene for 2015 kan derfor ikke sammenliknes direkte med tidligere år. Den nye metoden ga omtrent 60 000 færre arbeidsplasser på landsbasis enn den gamle metoden.

Arbeidsplassutvikling

Næringslivet i Lister hadde en dårlig utvikling mellom 2005 og 2011.

Etter 2011 har næringslivet i Lister hatt mye bedre arbeidsplassvekst enn resten av landet.

Arbeidsplassutvikling i privat og offentlig sektor i Lister. Indeksert og normalisert mot Norges utvikling.

Arbeidsplassene er indeksert slik at 2000=100. Samtidig har vi normalisert utviklingen mot indeksen for Norge. Dette for å filtrere bort effekten av ny tellemåte for 2015. Der linjen stiger, vil veksten være sterkere enn landsgjennomsnittet. Der linjen synker, er veksten lavere enn landsgjennomsnittet.

Arbeidsplassutvikling

Vokst mest i 2016:

- Bygg og anlegg
- Overnatting
- Handel

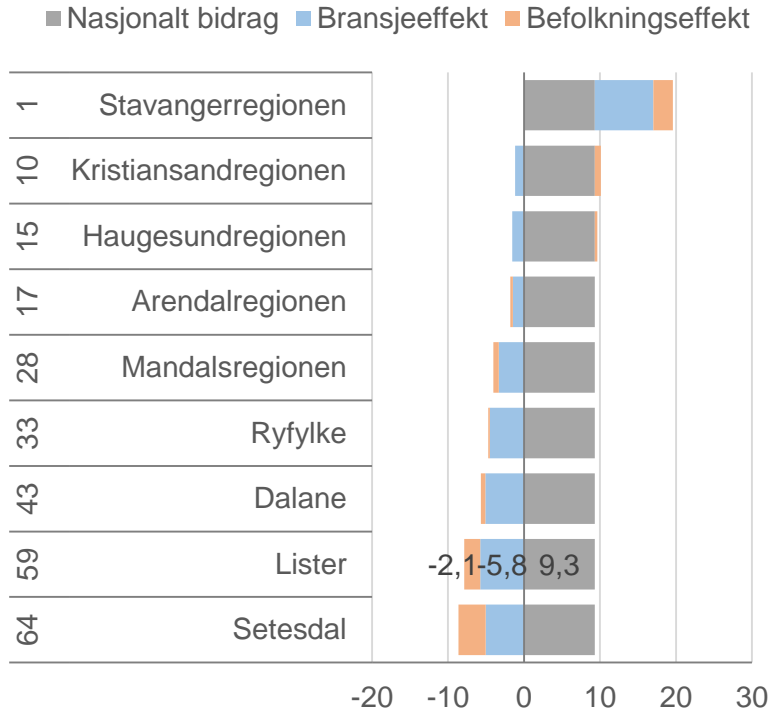
Sunket mest i 2016:

- Prosessindustri
- Transport
- 238 flere arbeidsplasser i næringslivet i Lister.
- 41 flere i det offentlige

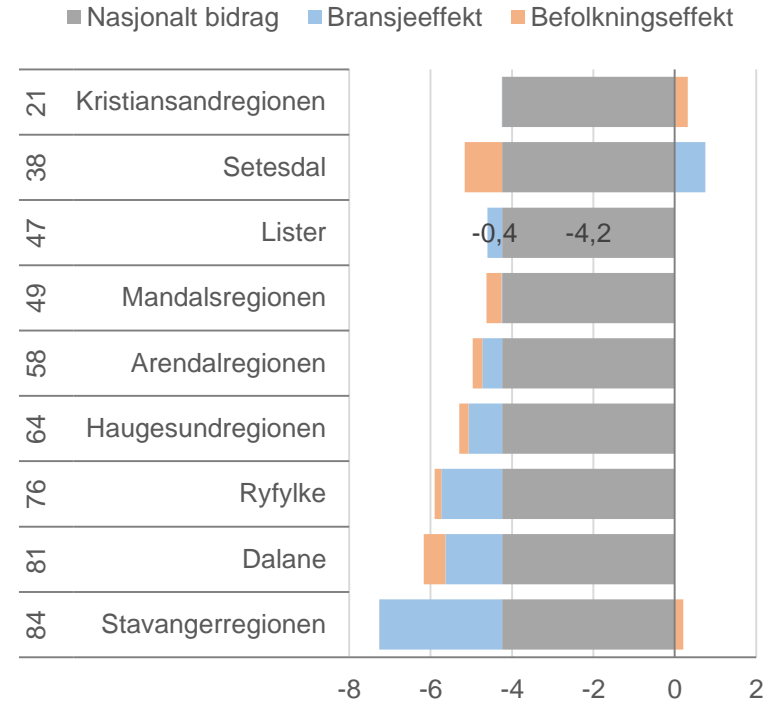
Bransje	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Vekst
Anna industri	729	828	830	861	851	839	840	829	845	16
Fisk	204	127	100	108	104	112	121	126	126	0
Gruve	11	28	3	4	3	2	2	1	0	-1
Landbruk	553	524	453	441	460	432	437	414	387	-27
Næringsmidler	369	291	182	173	179	179	181	158	191	33
Olje- og gasstjenester	1	0	0	0	2	3	2	2	1	-1
Olje- og gassutvinning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prosessindustri	532	677	644	652	612	634	688	968	904	-64
Teknisk/vitenskap	78	138	214	219	218	216	231	198	186	-12
Tele og IKT	24	26	41	57	34	42	45	45	49	4
Verkstedindustri	1 792	1 414	1 153	1 058	1 150	1 228	1 320	835	804	-31
SUM basis	4 293	4 053	3 620	3 573	3 613	3 687	3 867	3 576	3 493	-83
Aktivitet	193	236	286	301	265	271	277	236	236	0
Handel	1 628	1 742	1 899	1 847	1 825	1 930	1 970	1 880	1 967	87
Overnatting	252	200	259	281	254	266	297	274	391	117
Servering	230	303	316	290	282	286	290	267	283	16
Sum besøk	2 303	2 481	2 760	2 719	2 626	2 753	2 834	2 657	2 877	220
Agentur og Engros	322	264	274	270	276	242	234	203	194	-9
Bygg og anlegg	856	1 251	1 400	1 444	1 551	1 514	1 576	1 535	1 726	191
Diverse	515	715	604	602	626	643	644	787	759	-28
Finans, eiendom, utleie	233	286	318	300	292	266	258	257	238	-19
Forretningstjenester	180	186	274	284	291	292	304	316	317	1
Transport	648	688	514	501	530	524	542	548	497	-51
Utleie av arbeidskraft	159	159	18	26	22	35	17	20	46	26
SUM regionale	2 913	3 549	3 402	3 427	3 588	3 516	3 575	3 666	3 777	111
Lokale næringer	433	558	765	748	767	768	751	728	718	-10
SUM Privat	9 942	10 641	10 547	10 467	10 594	10 724	11 027	10 627	10 865	238
Fylke	669	284	293	289	296	292	295	270	285	15
Stat	477	752	766	735	759	785	775	790	797	7
Kommune	3 356	3 552	4 103	4 212	4 243	4 279	4 306	4 306	4 325	19
SUM offentlig	4 502	4 588	5 162	5 236	5 298	5 356	5 376	5 366	5 407	41
SUM arbeidsplasser	14 444	15 229	15 709	15 703	15 892	16 080	16 403	15 993	16 272	279

Antall arbeidsplasser i ulike bransjer og sektorer i Lister.

Strukturelle betingelser for vekst

Bransjestrukturen og befolkningsvekstens effekt på veksten i antall arbeidsplasser i næringslivet fra 2007 til 2014. Prosent.

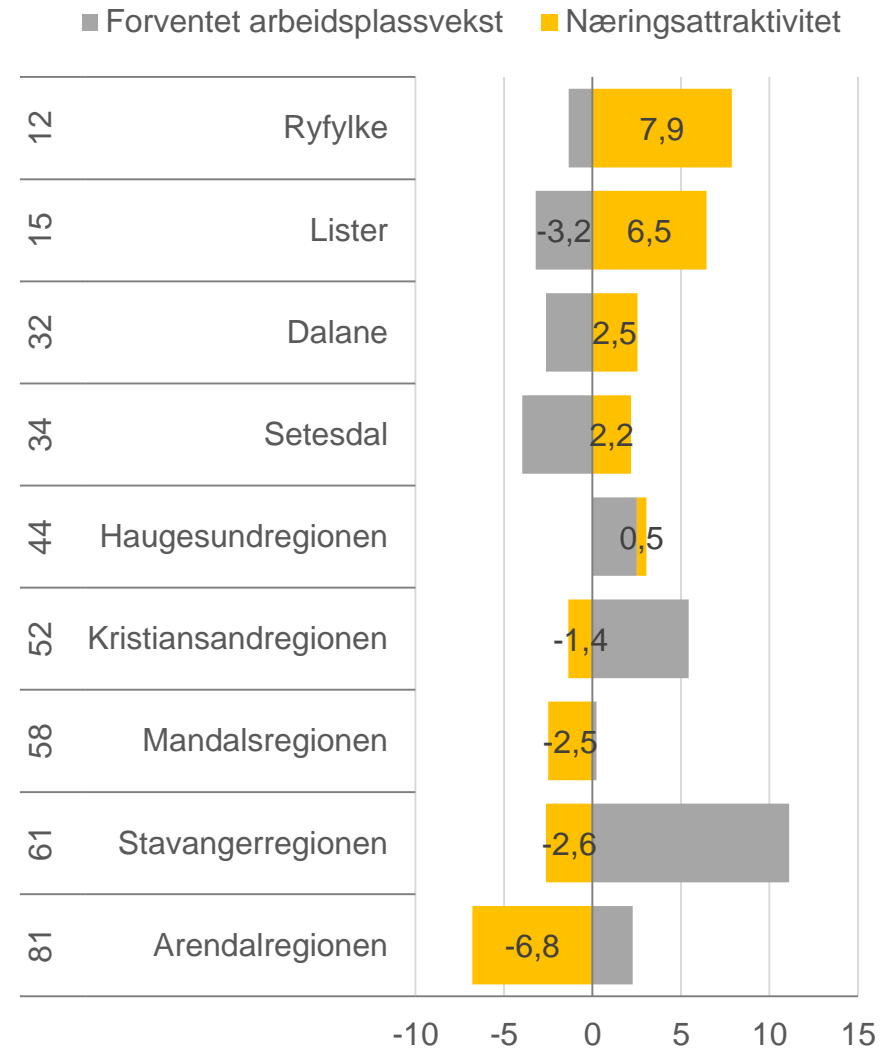
Bransjestrukturen og befolkningsvekstens effekt på veksten i antall arbeidsplasser i næringslivet fra 2014 til 2016. Prosent.

Betingelsene for vekst har blitt bedre i Lister etter oljekrisen. Men er ikke bedre enn middels.

Næringsattraktivitet

Næringsattraktivitet måles med differansen mellom faktisk arbeidsplassvekst og forventet vekst i næringslivet .

Lister har hatt mye bedre arbeidsplassvekst i næringslivet enn forventet. Er nummer 15 av de 85 regionene i perioden 2007-2016.

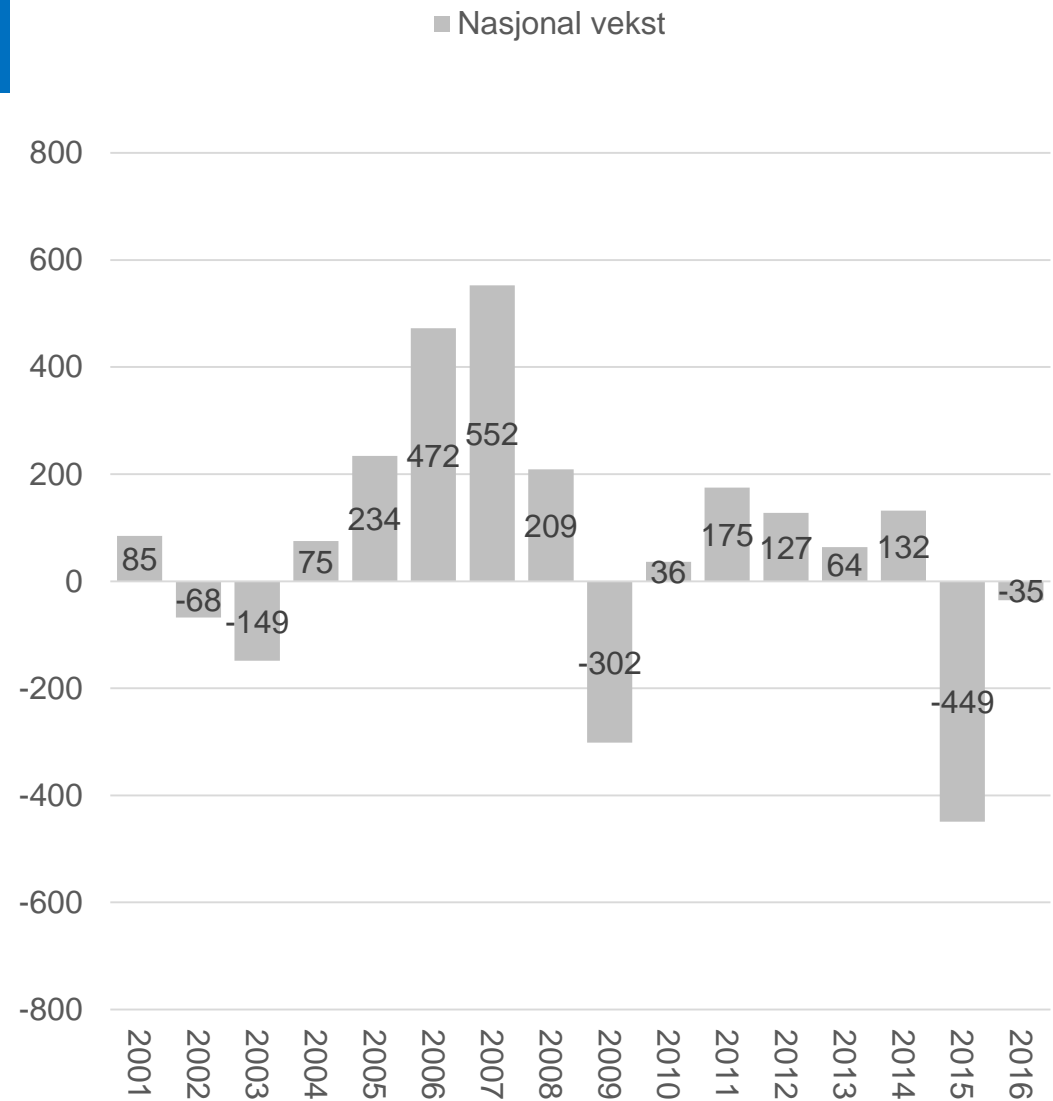
Relativ arbeidsplassvekst i næringslivet i perioden 2007-2016 dekomponert i strukturfaktorer og attraktivitet.

Drivkrefter for næringslivsvekst

I utgangspunktet vil en region forventes å ha samme arbeidsplassvekst i sitt næringsliv som landet.

I figuren ser vi hvilken arbeidsplassvekst Lister ville fått med gjennomsnittlig vekst i næringslivet.

Vi kan se hvordan konjunkturer og kriser påvirker veksten. For 2015 er nedgangen i arbeidsplasser på landsbasis blitt større enn virkelig på grunn av metodeendringer i tellingen.

Arbeidsplassveksten (antall arbeidsplasser) i næringslivet i Lister, dekomponert i ulike drivkrefter.

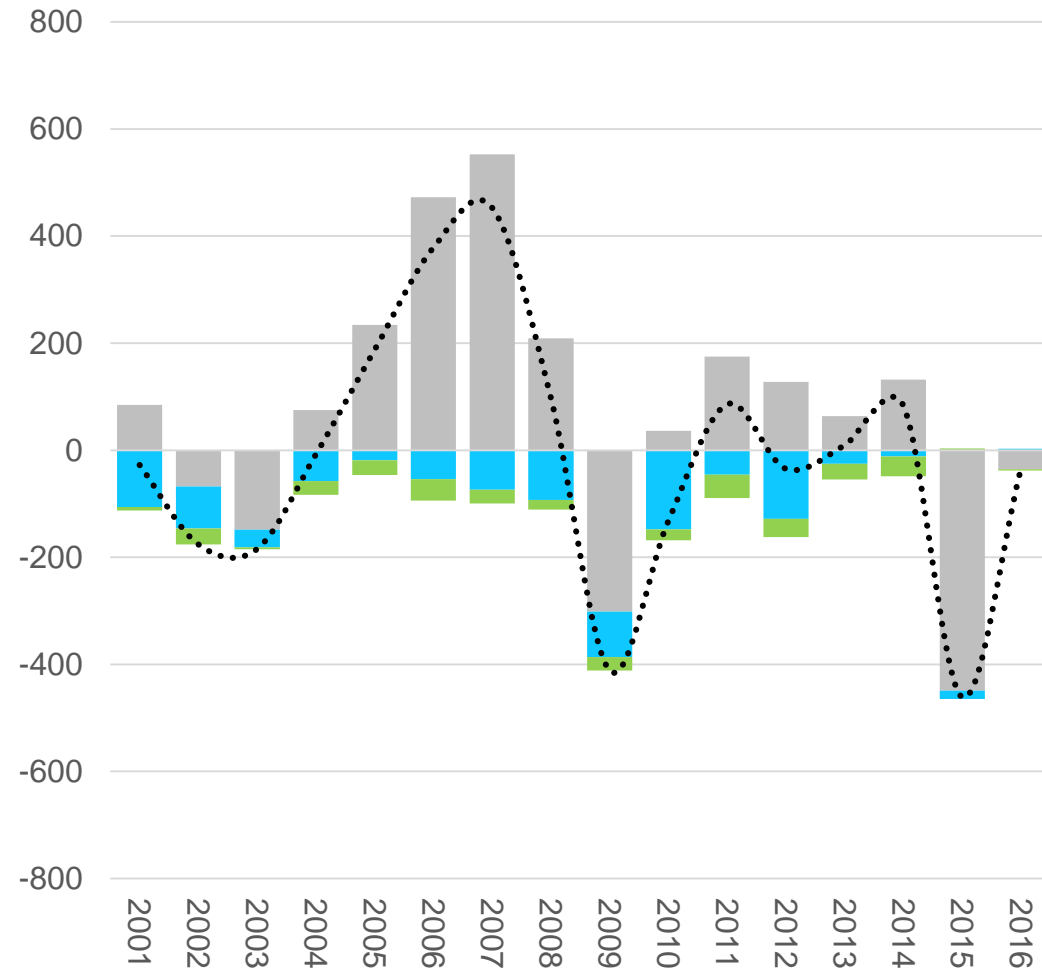
Drivkrefter for næringslivsvekst

Nasjonal vekst Bransjeeffekt
Befolkningseffekt Forventet vekst

Så kan vi korrigere for bransjestrukturen. Har kommunen arbeidsplassene sine i vekst- eller nedgangsbransjer? I Lister har bransjestrukturen vært negativ i de fleste årene, men nøytral i 2016.

Befolkningsveksten påvirker også positivt dersom den er sterkere enn gjennomsnittet. Har bidratt negativt i noen år i Lister.

Den prikkede linjen viser forventet arbeidsplassvekst i næringslivet i Lister.

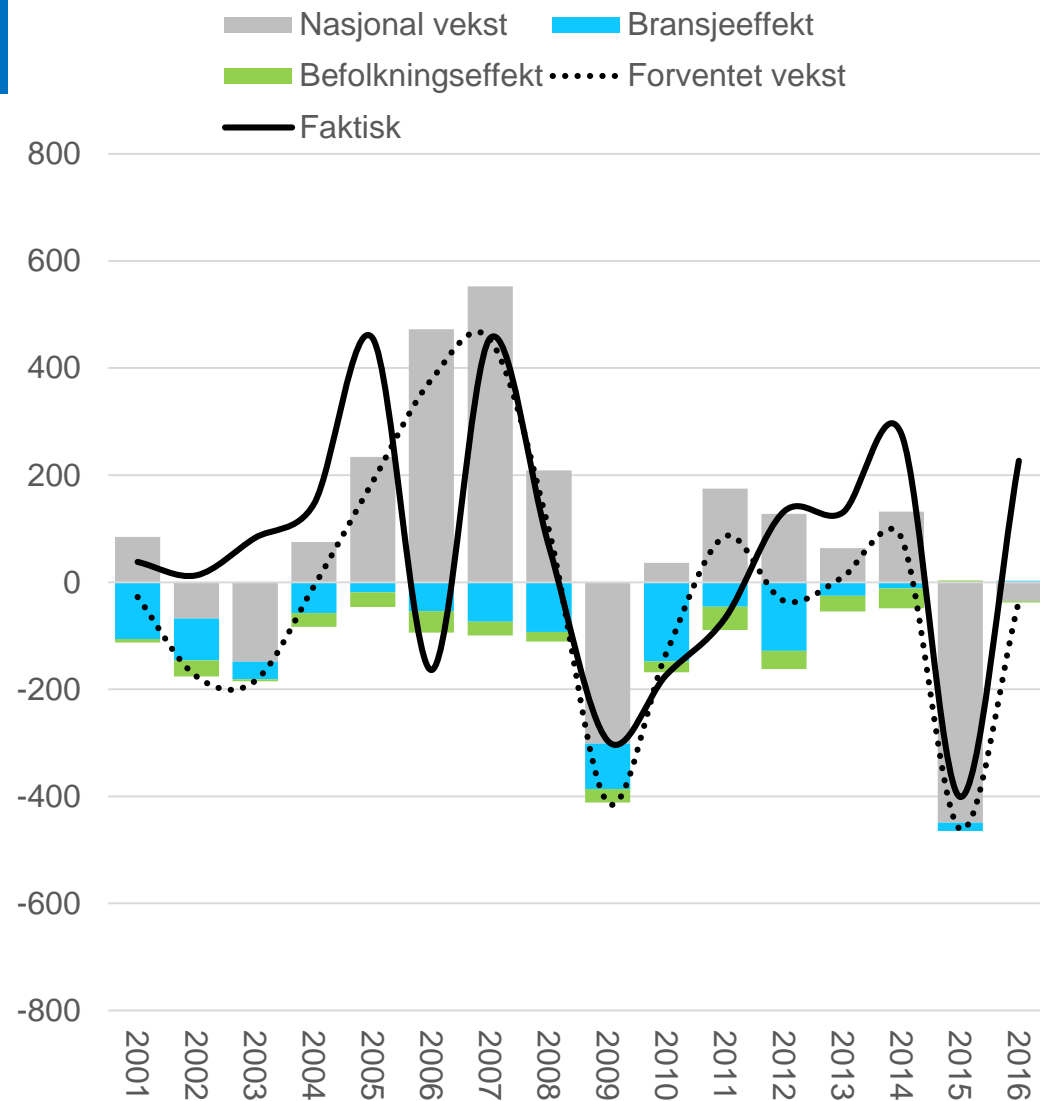

Arbeidsplassveksten (antall arbeidsplasser) i næringslivet i Lister, dekomponert i ulike drivkrefter.

Drivkrefter for næringslivsvekst

Så kan vi sammenlikne forventet vekst med den faktiske.

Dersom er et positivt avvik, har kommune vært attraktiv for næringslivet. Næringslivet har overprestert i forhold til sine vekstbetingelser.

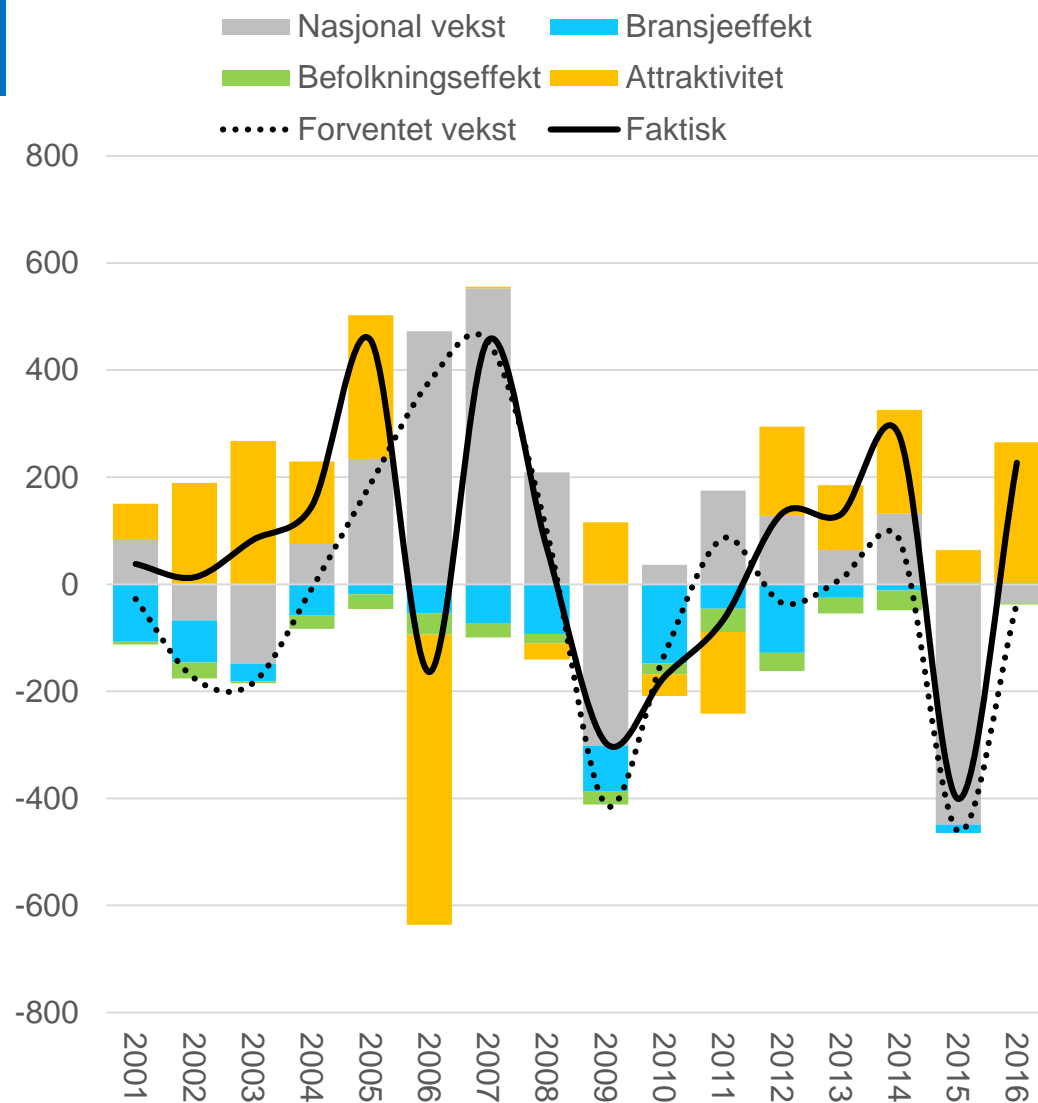

Arbeidsplassveksten (antall arbeidsplasser) i næringslivet i Lister, dekomponert i ulike drivkrefter.

Drivkrefter for næringslivsvekst

Lister har hatt positiv næringsattraktivitet i fem år på rad. Lister er nummer tre av de 85 regionene når det gjelder næringsattraktivitet de siste fem årene.

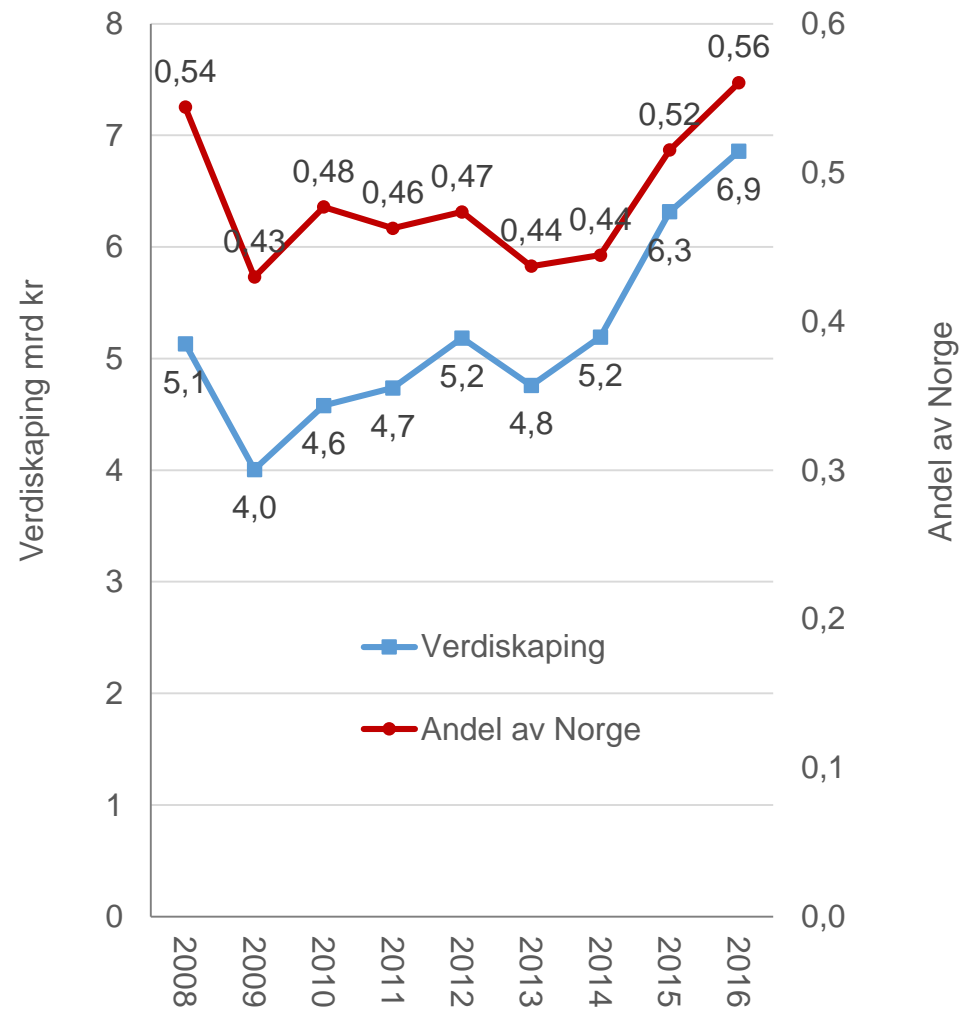
I 2016 bidro næringsattraktiviteten til 262 nye arbeidsplasser.

Arbeidsplassveksten (antall arbeidsplasser) i næringslivet i Lister, dekomponert i ulike drivkrefter.

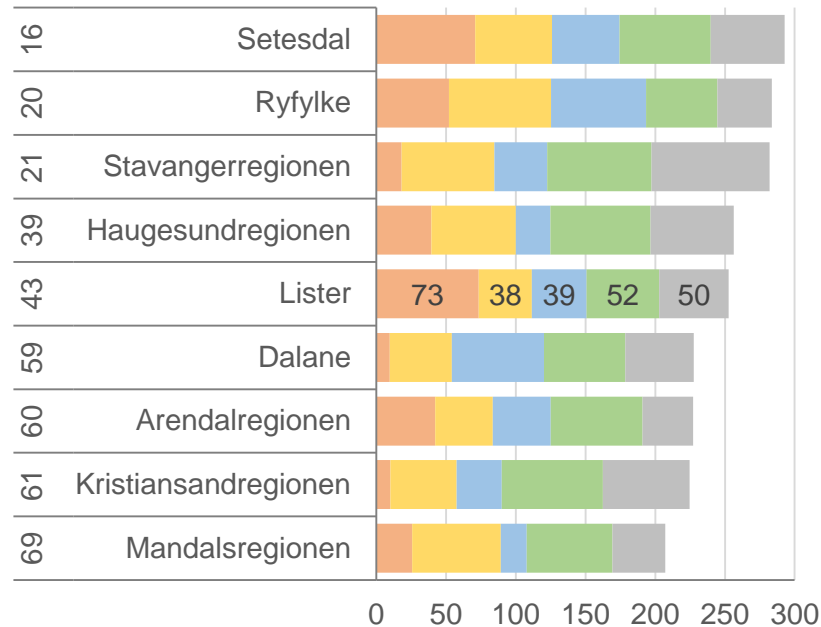
Verdiskaping

Den gode arbeidsplassveksten i Lister følges ad med en sterk vekst i verdiskaping.

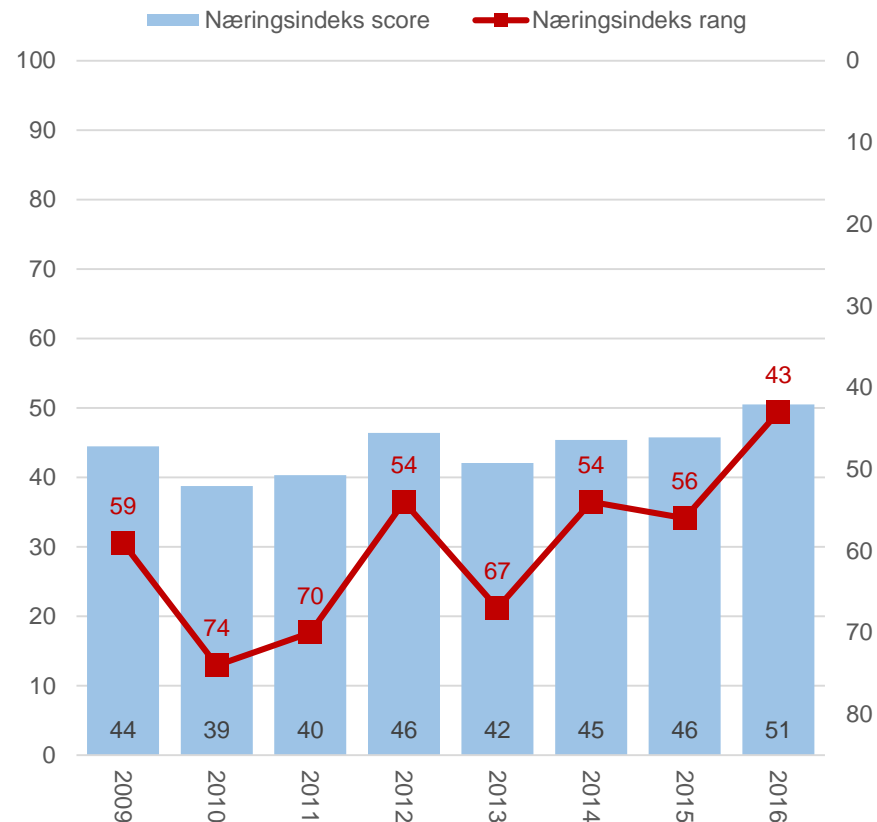

Verdiskaping i næringslivet i Lister, unntatt finans og oljeutvinning.

Arbeidsplassvekst Produktivitet
Lønnsomhet Nyetableringer
Størrelse

Score på delindeksene i næringslivsindeksen i 2016. Tallet til venstre angir rangering blant de 85 regionene i Norge.

Listers gjennomsnittsscore på næringslivsindeksen og rangering.

Framgang for næringslivet i Lister på flere områder. Men fremdeles potensial for bedring, ettersom samlet score er middels

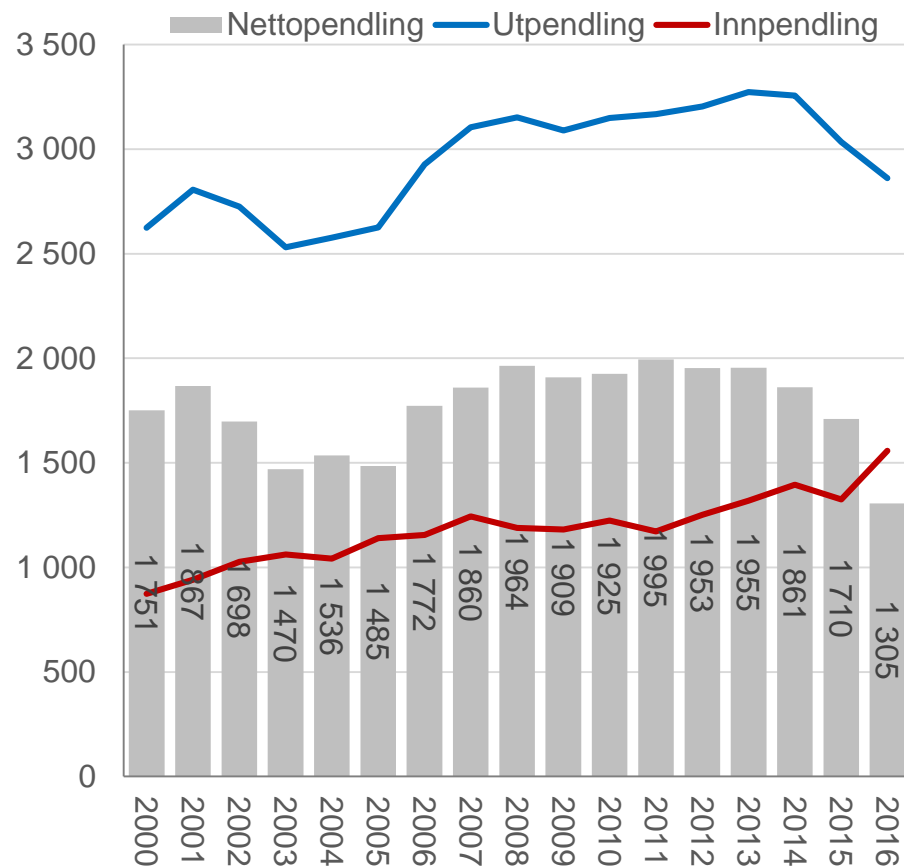
Pendling

Pendling

Sterk nedgang i antall som bor i Lister og pendler ut.

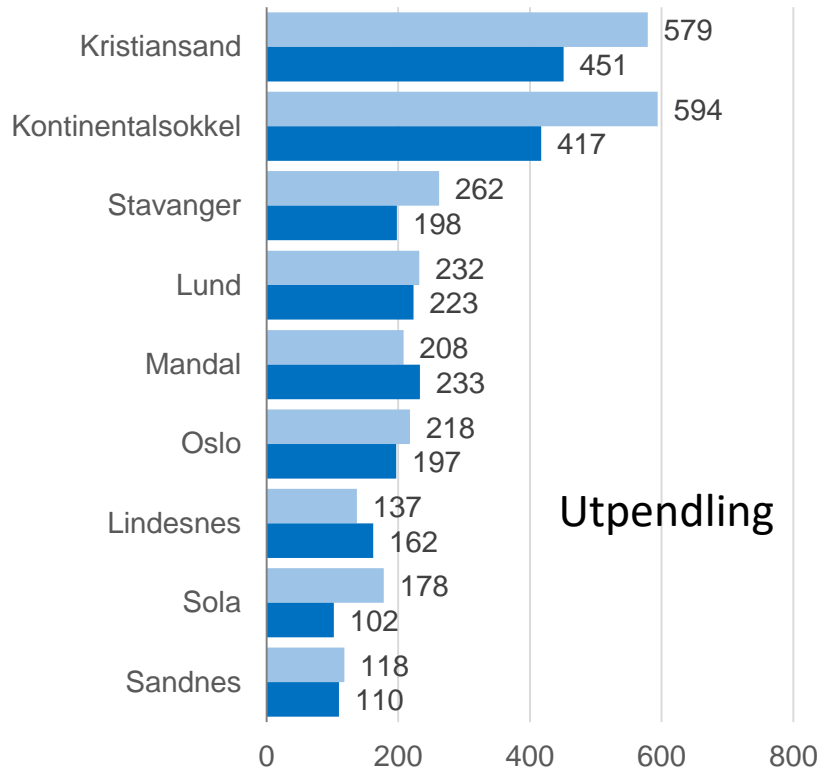
Øking i antall personer som pendler inn

Antall personer som pendler ut og inn av Lister, samt netto utpendling.

Pendling

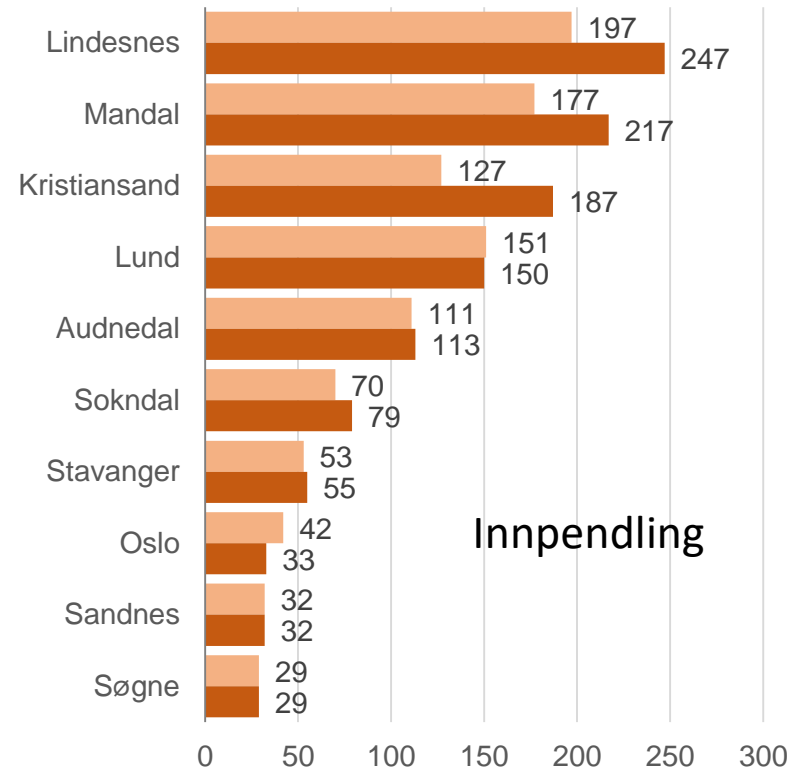
■ 2013 ■ 2016

Utpendling

Nedgang i antall som pendler til Kristiansand, Nordsjøen og Stavanger

■ 2013 ■ 2016

Innpendingling

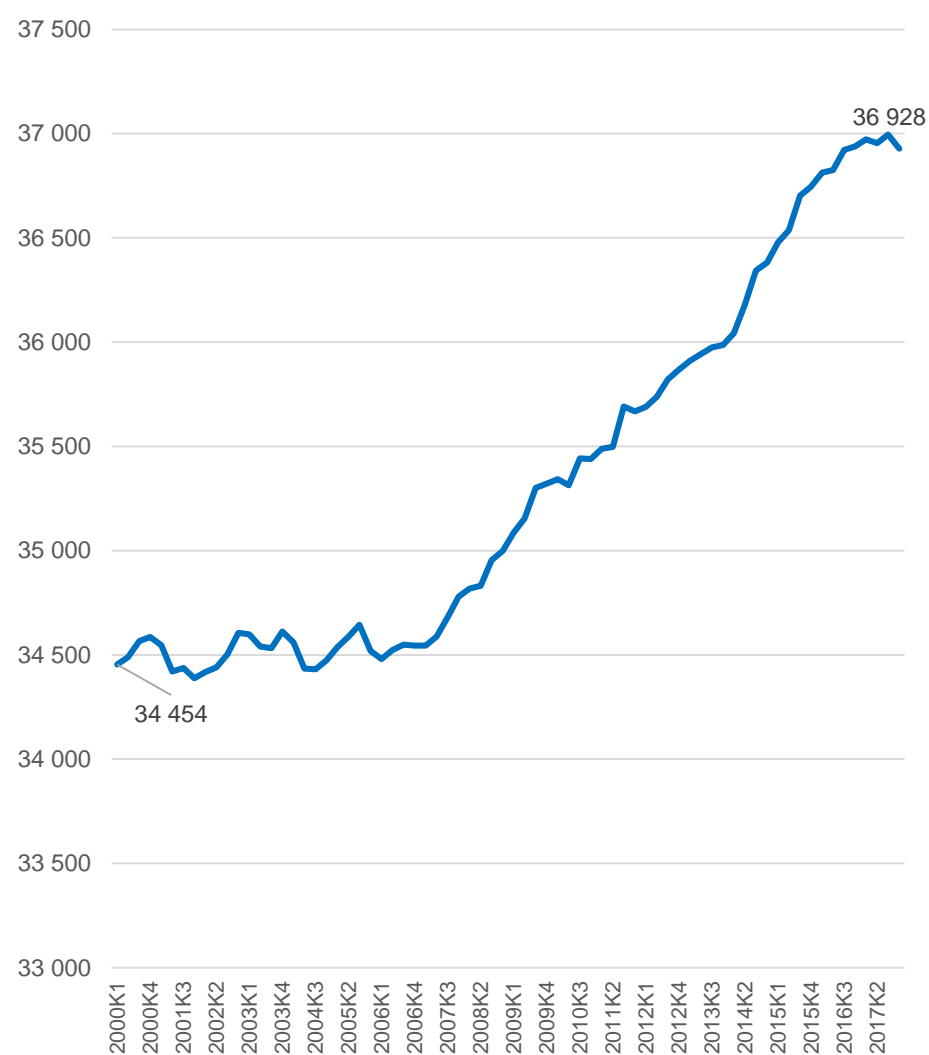
Flere som pendler inn fra Lindesnes, Mandal, Kristiansand

Befolknings utvikling i Lister

Befolkningsutvikling

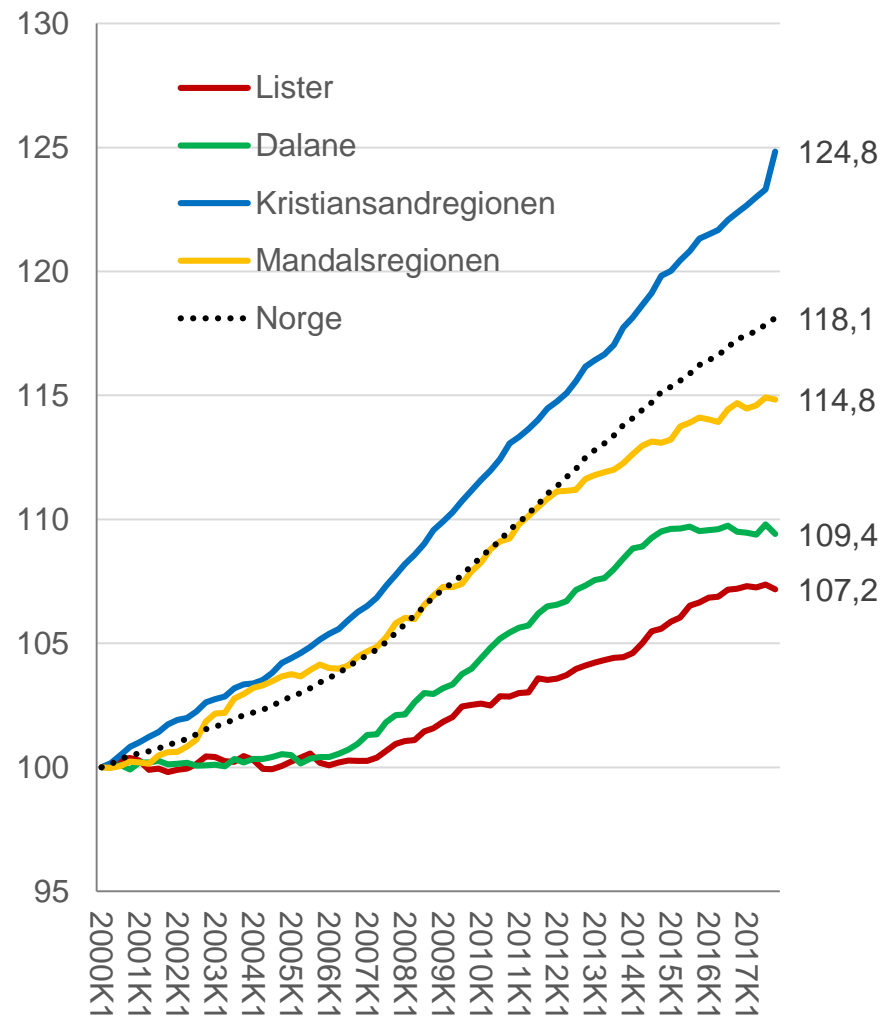
Vekst mellom 2007 og 2015. Men nå har det stoppet opp.

Folketallet i Lister

Befolkningsutvikling

Lister har hatt lavere befolkningsvekst enn naboregioner.

Befolkningsutvikling indekstert slik at nivået i 2000=100 fram til 3. kv 2017.

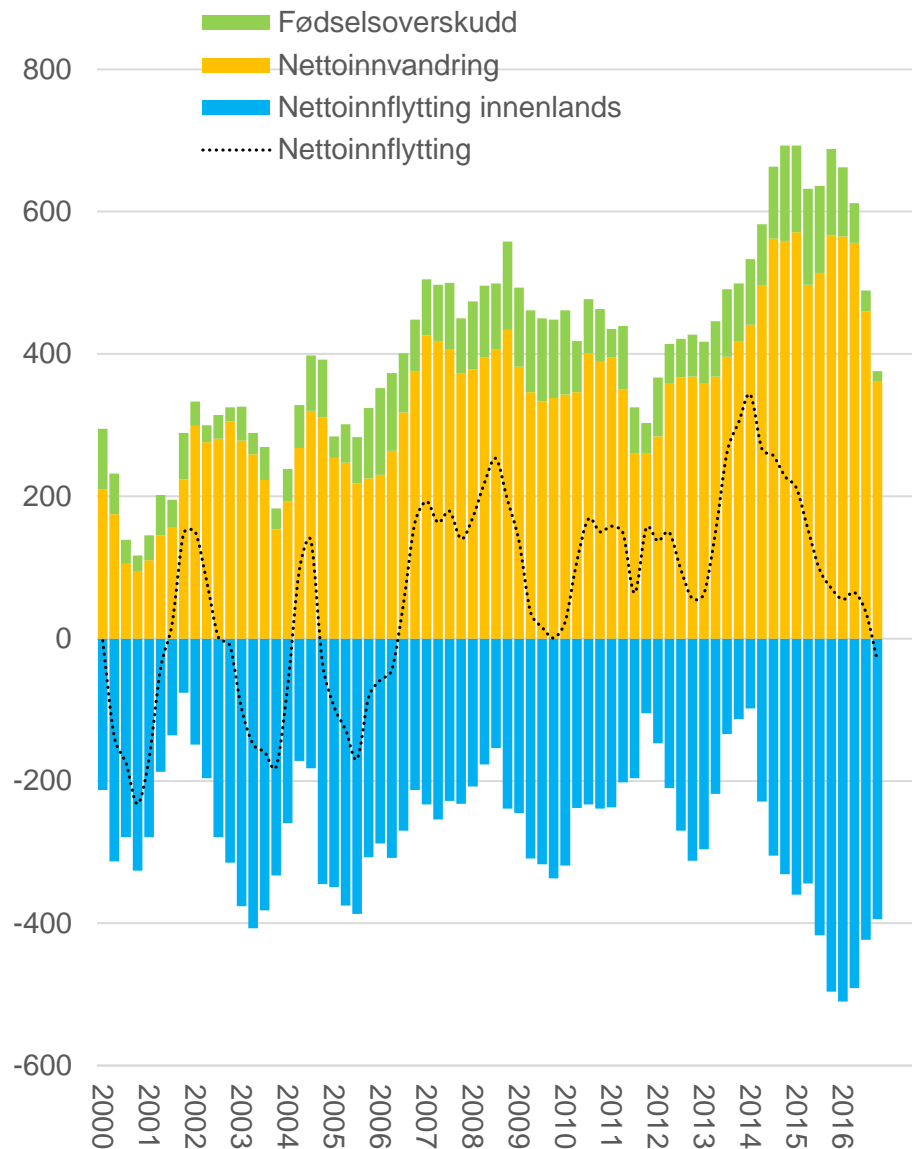
Befolkningsutvikling

Befolkningsveksten kan dekomponeres i tre:

Fødselsbalansen har vært positiv i alle perioder.

Netto innvandring har også bidratt positivt, særlig i årene 2014 og 2015. Men går ned nå.

Netto innenlandsk flytting har vært negativ.

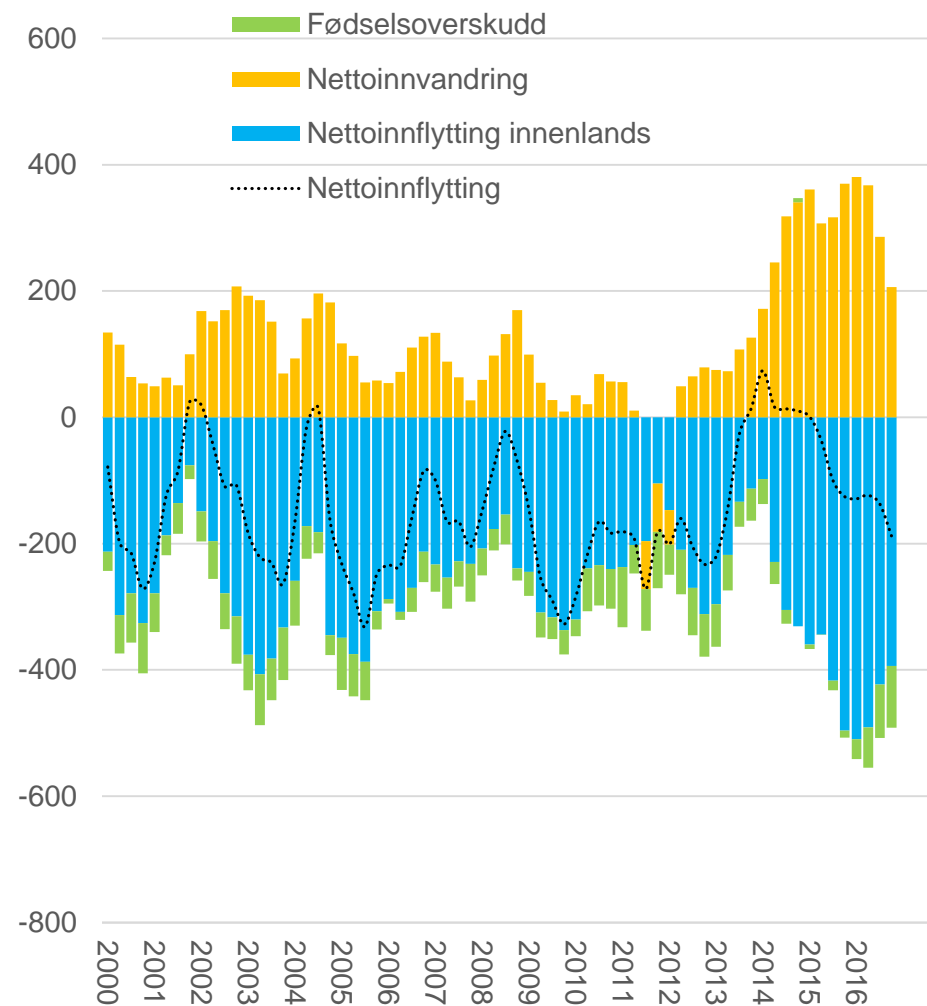
Befolkningsutvikling i Lister dekomponert. Figuren viser årlige vekstrater målt hvert kvartal.

Befolkningsutvikling

Befolkningsendringene kan gjøres relative med å trekke fra gjennomsnittet for Norge.

Da ser vi at Lister har lavere fødselsoverskudd enn landet.

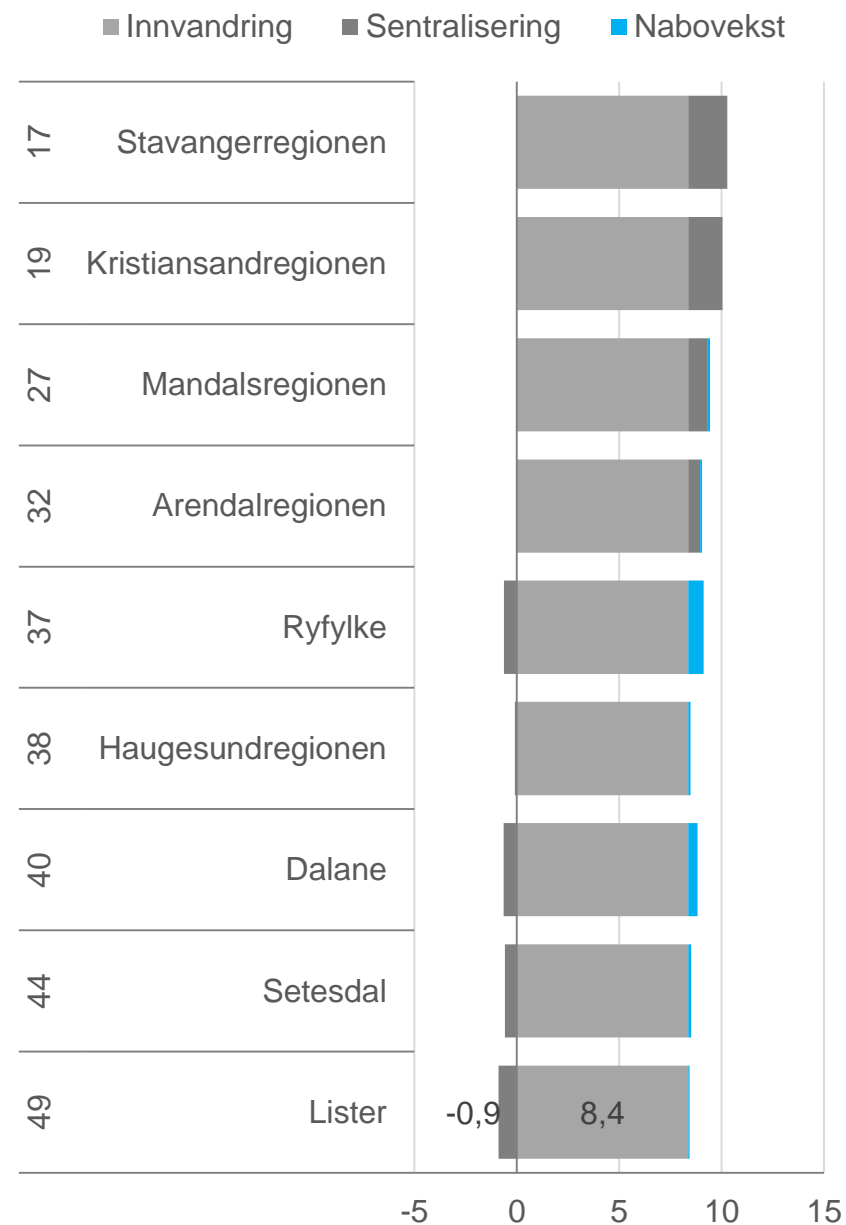
Innvandringen har vært høyere enn i resten av landet, særlig i de siste tre årene. Men stuper nå.

Relativ befolkningsutvikling i Lister dekomponert. Figuren viser årlige vekstrater målt hvert kvartal.

Strukturelle flyttefaktorer

Lister er mindre sentral enn de andre regionene i Agder og Rogaland. Taper innflytting på grunn av det.

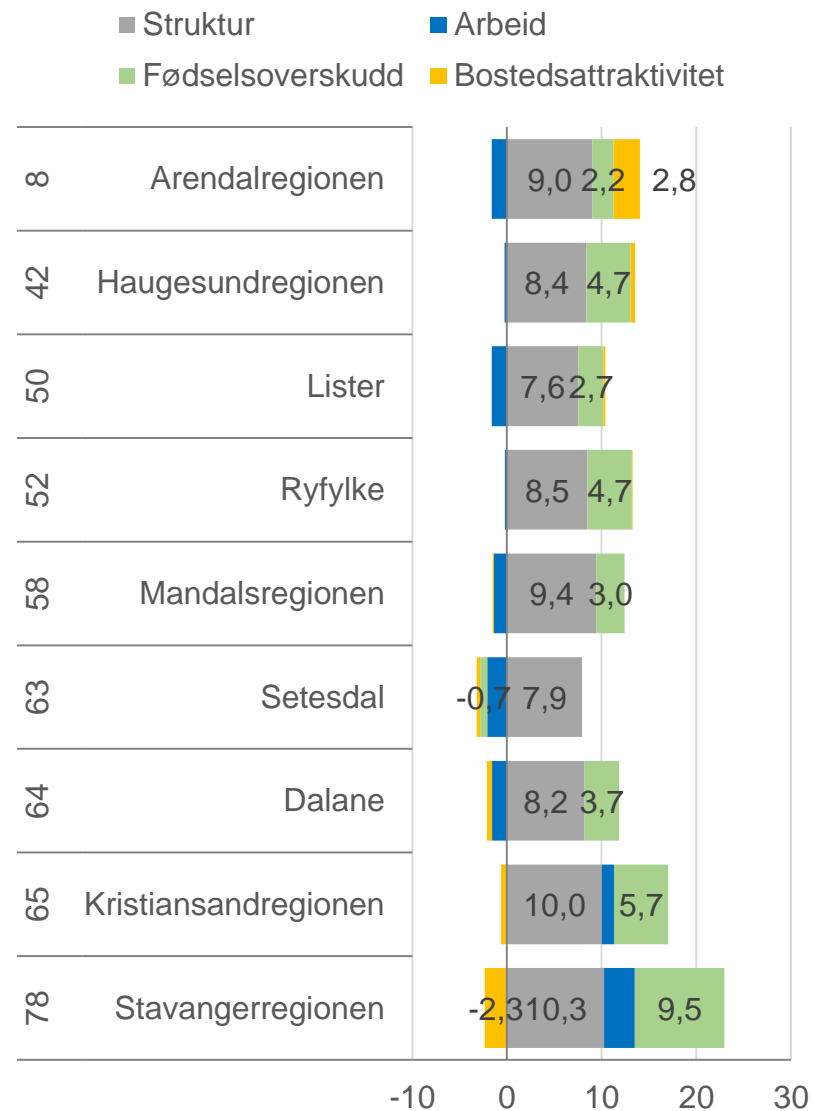
Strukturelle flyttefaktorerers effekt på relativ nettoflytting 2007-2016

Bostedsattraktivitet

Den relative nettoflyttingen skyldes da tre drivkrefter:

1. Strukturelle flyttefaktorer (som vist på forrige side).
2. Arbeidsplassvekst
3. Bostedsattraktivitet

Lister har hatt en helt nøytral bostedsattraktivitet de siste ti årene.

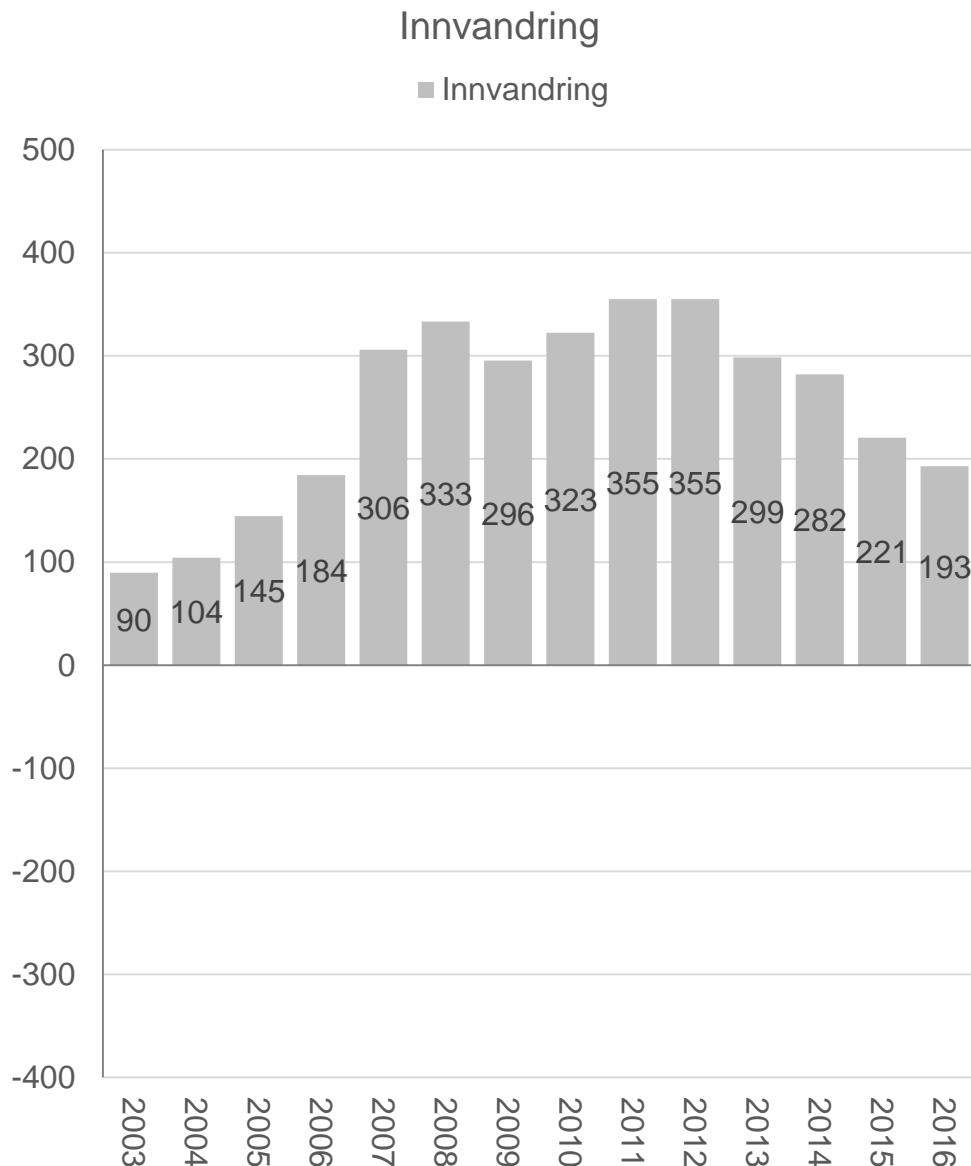

Figur 24: Drivkrefter for nettoflytting i perioden 2006-2016. Enheten er nettoflytting i prosent av folketallet i begynnelsen av perioden.

Bostedsattraktivitet

Innvandringen til Norge øker nettoflyttingen til alle kommuner. I figuren ser vi hvilken innvandring det ville blitt i Lister hvis de fikk sin del av innvandringen (ikke faktisk innvandring).

Fallende innvandring til Norge gir fallende nettoflytting til Lister.

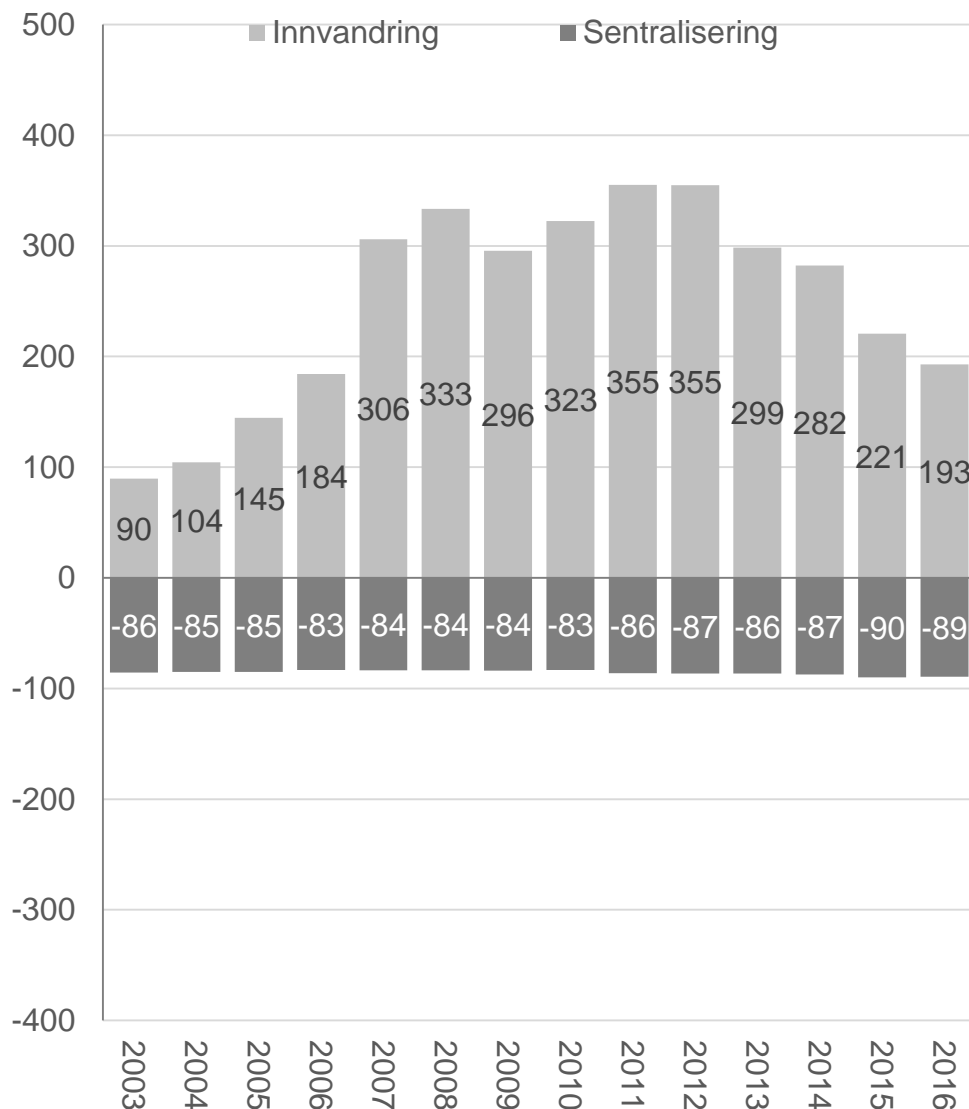

Drivkrefter for nettoflytting i Lister. Antall personer.

Bostedsattraktivitet

Listers størrelse og beliggenhet tilsier at nettoflyttingen blir høyere enn gjennomsnittet.

For Lister betyr det 89 færre innflyttere i 2016.

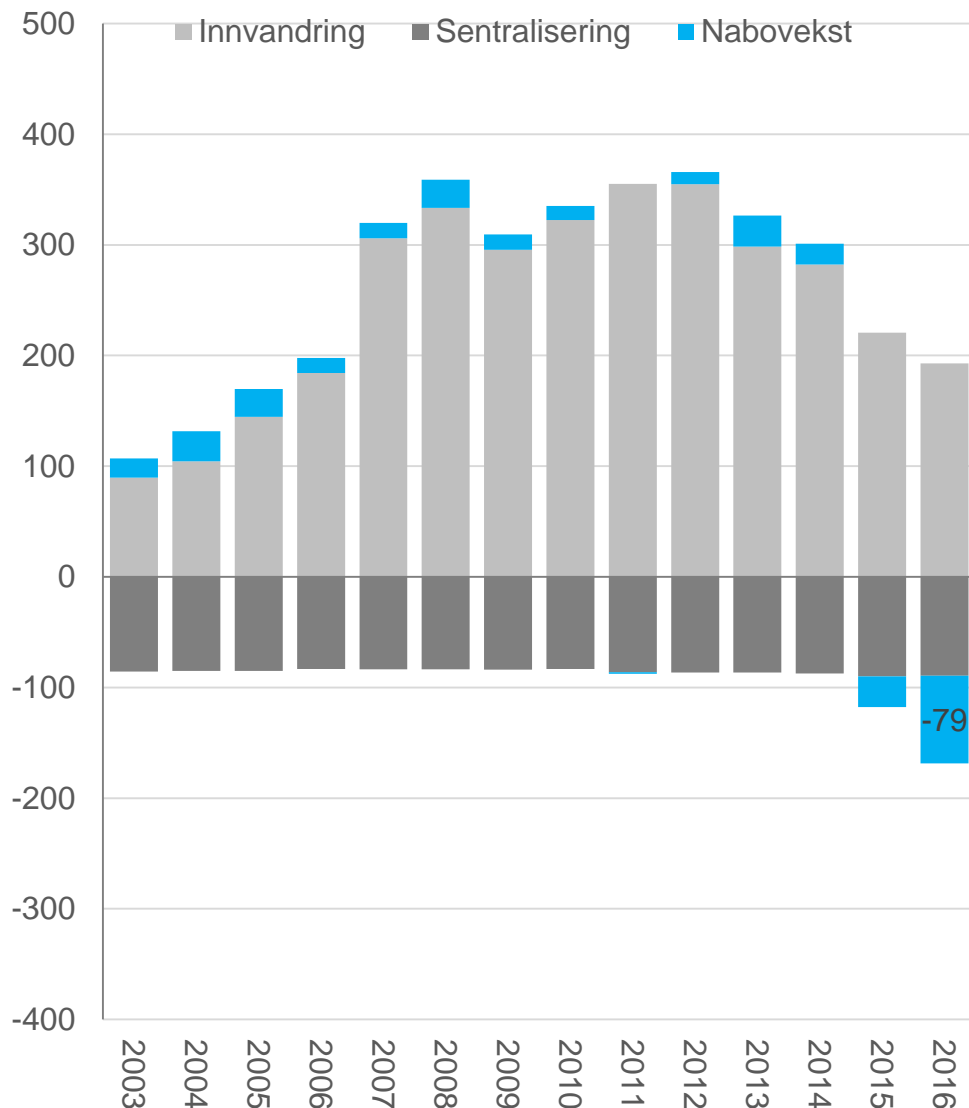

Drivkrefter for nettoflytting i Lister. Antall personer.

Bostedsattraktivitet

Arbeidsplassveksten i kommuner som det pendles til fra Lister har vært bedre enn gjennomsnittet fram til 2014. Det ga økt innflytting.

I 2015 og 2016 har naboveksteffekten blitt negativ.

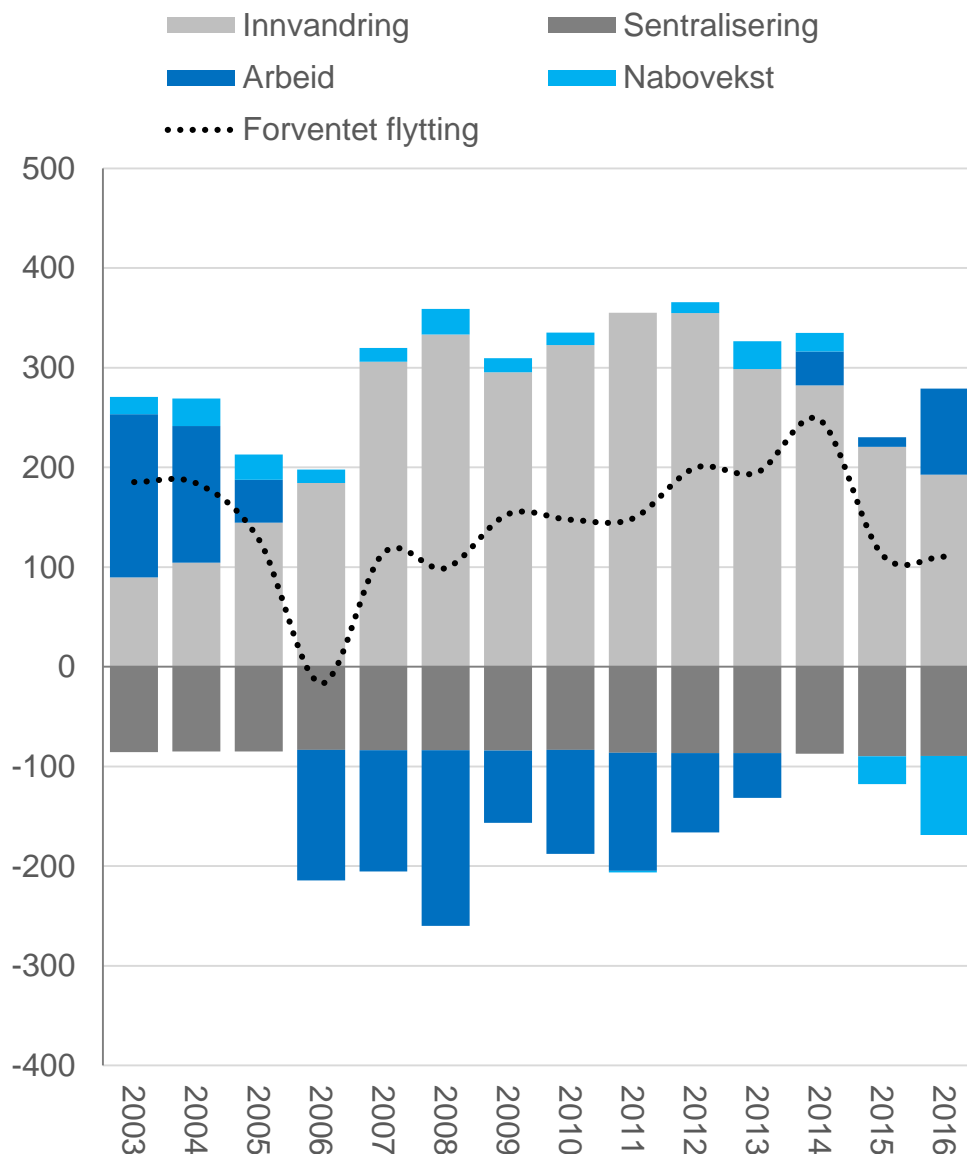

Drivkrefter for nettoflytting i Lister. Antall personer.

Bostedsattraktivitet

Arbeidsplassveksten i Lister har vekslet på å bidra positivt og negativt. Men bidro positivt i 2014, 2015 og 2016.

De prikkede linjen viser hva som er forventet nettoflytting gitt nasjonal vekst, strukturelle flyttebetingelser og arbeidsplassutviklingen i Lister.

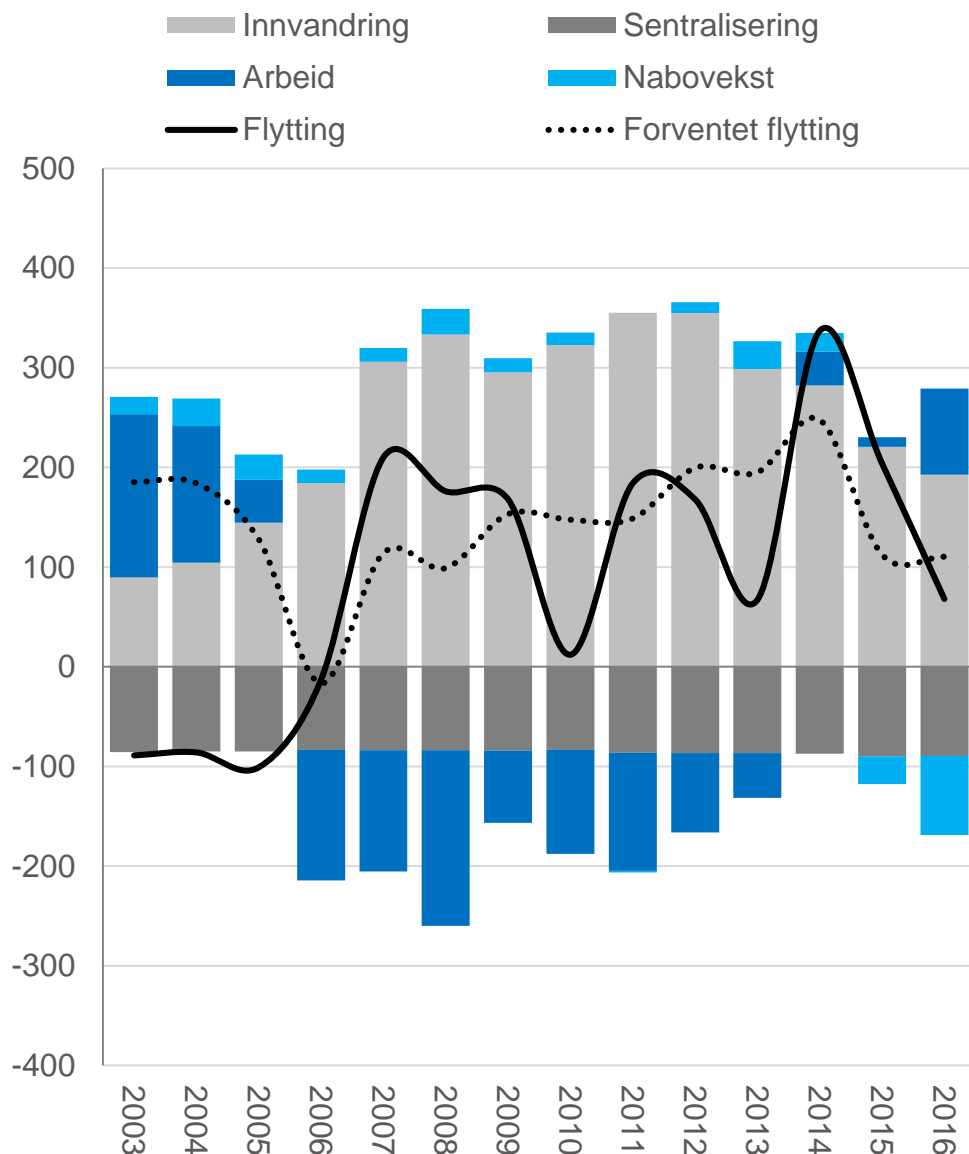

Drivkrefter for nettoflytting i Lister. Antall personer.

Bostedsattraktivitet

Så kan vi sammenlikne den faktiske nettoflyttingen med den forventede.

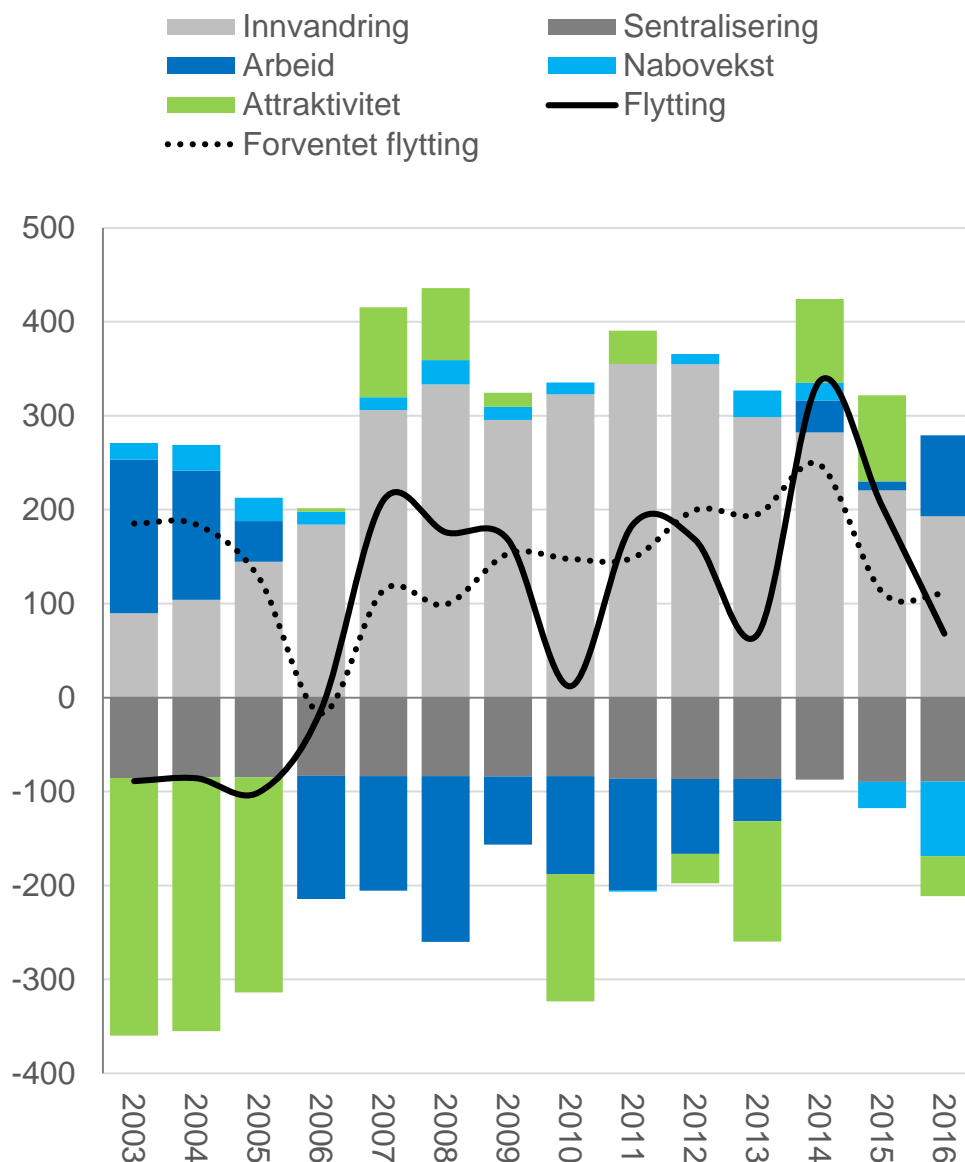
Lister har hatt bedre flyttetall enn forventet i noen år, lavere i andre.

Drivkrefter for nettoflytting i Lister. Antall personer.

Bostedsattraktivitet

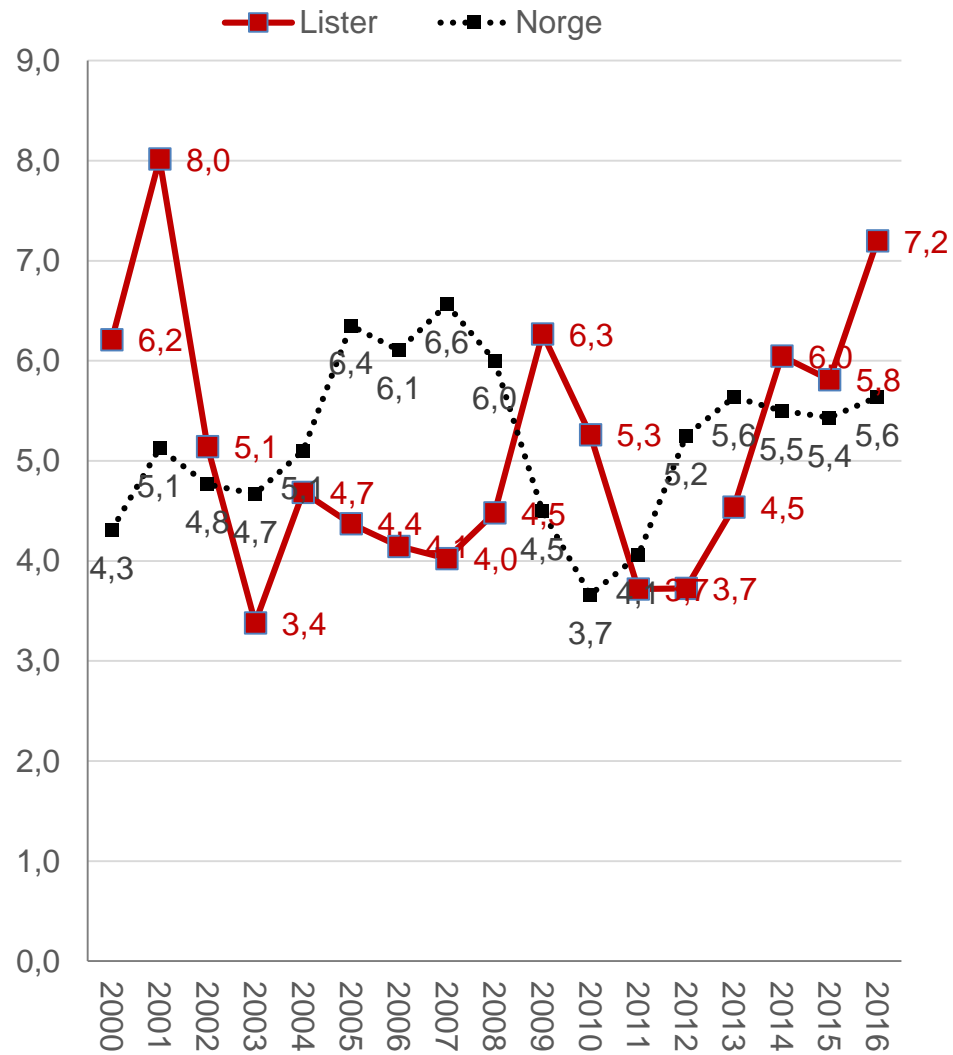
Bostedsattraktiviteten var positiv i 2014 og 2015, men ble negativ i 2016.

Drivkrefter for nettoflytting i Lister. Antall personer.

Boligbygging

Bra med boligbygging i Lister. Lav bostedsattraktivitet skyldes neppe manglende boligbygging.

Antall nye boliger per 1000 innbyggere.

Scenarier for Lister

Veksten i Lister vil bli sterkt påvirket av:

Nasjonale betingelser:

- Veksten i Norge – nettoinnvandring generell arbeidsplassvekst
- På lang sikt også fruktbarhet
- Strukturell utvikling – hvilke bransjer som vil vokse og synke

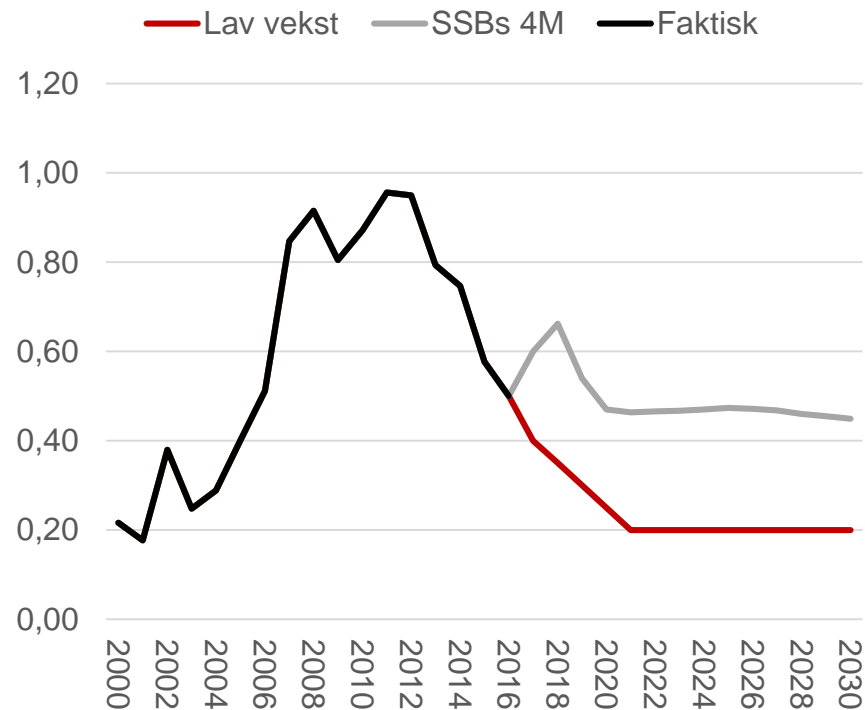
Listers attraktivitet:

- Attraktivitet som bosted
- Attraktivitet for næringsliv

Nettoinnvandring til Norge:

Vi har to alternativ:

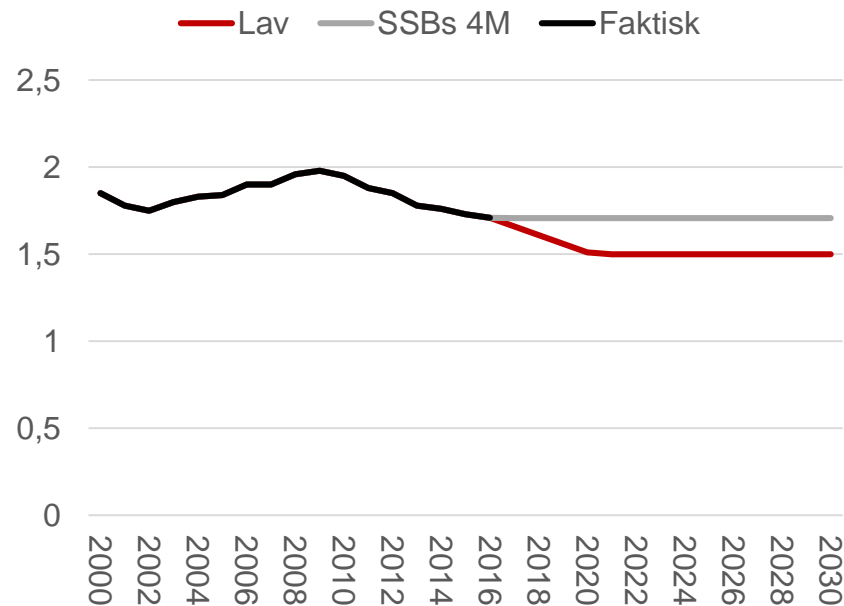
1. Normalscenario: Som SSBs hovedalternativ
2. Lavvekst: Innvandringen synker til 0,2 %. Det er trenden nå.

Fruktbarhet:

To alternative baner for fruktbarhet

1. Normalscenario: Som SSBs hovedalternativ
2. Lavvekst: Fruktbarhetsraten synker til 1,5. Det er trenden nå.

Samlet attraktivitet

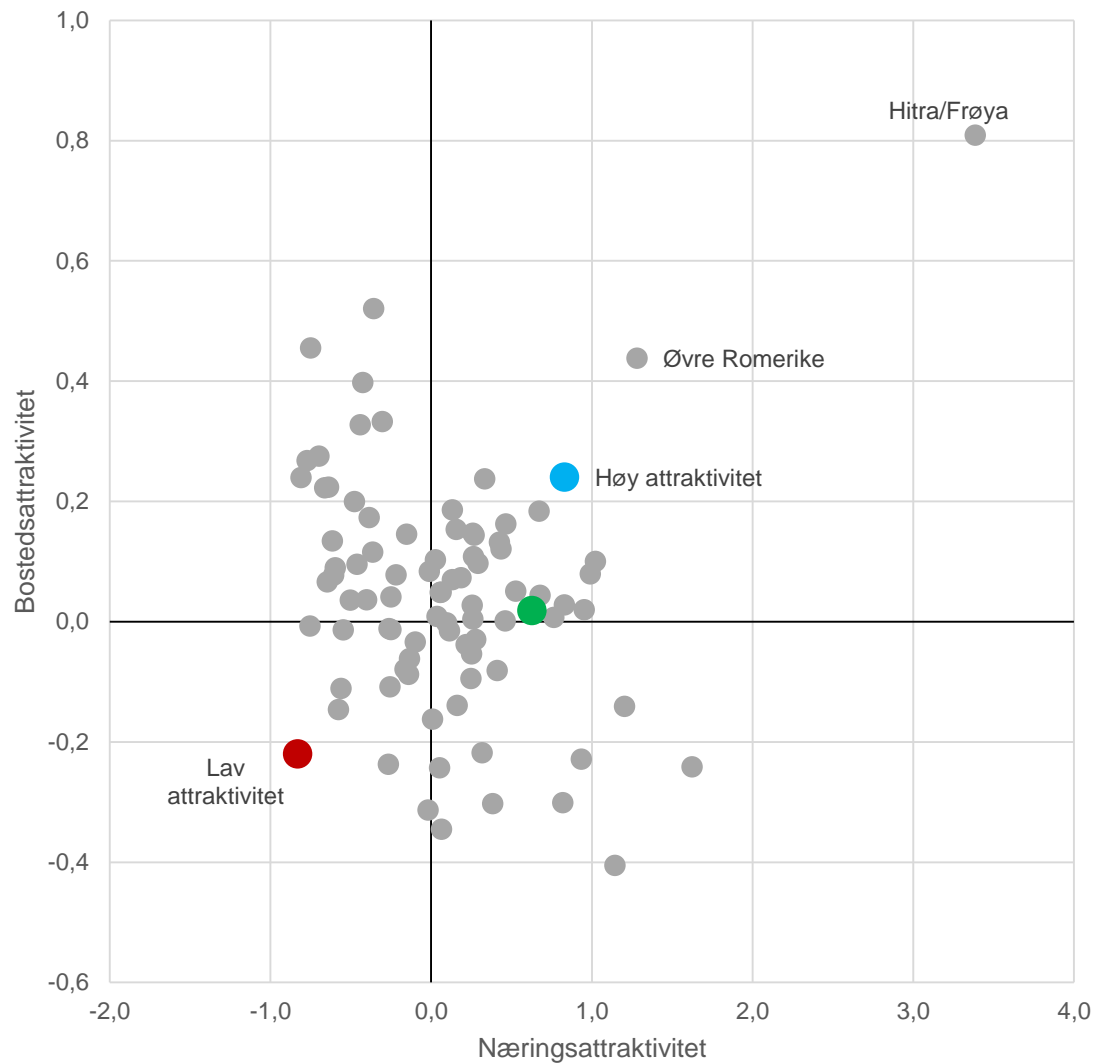
Tre scenarier for Listers attraktivitet:

Høy attraktivitet

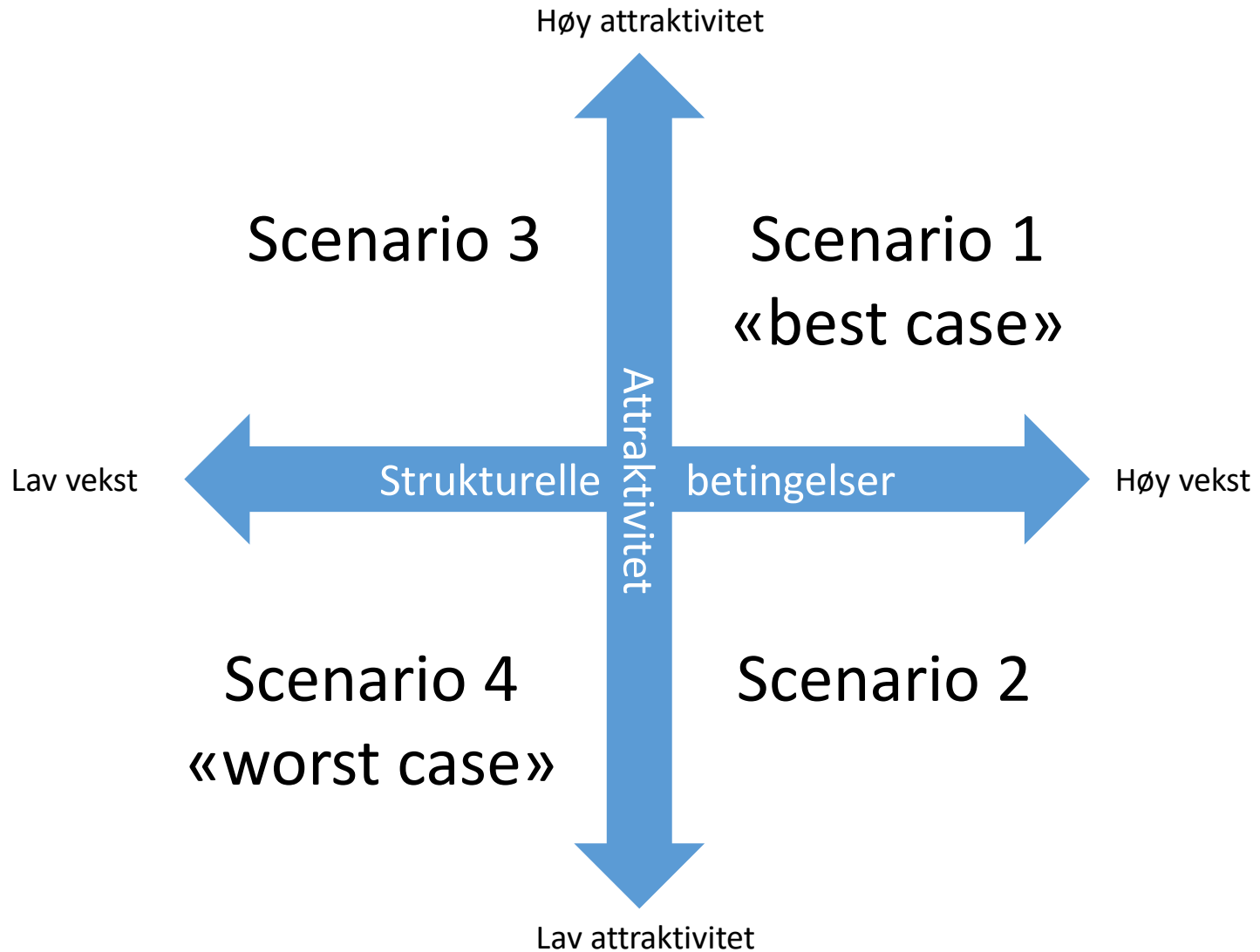
Middels attraktivitet

Lav attraktivitet

Verdiene for attraktivitet er valgt slik at de ikke er urealistisk høye eller lave i forhold til variasjonen i attraktivitet blant kommuner de ti siste årene.

Verdier for bostedsattraktivitet og næringsattraktivitet i perioden 2007-2016.

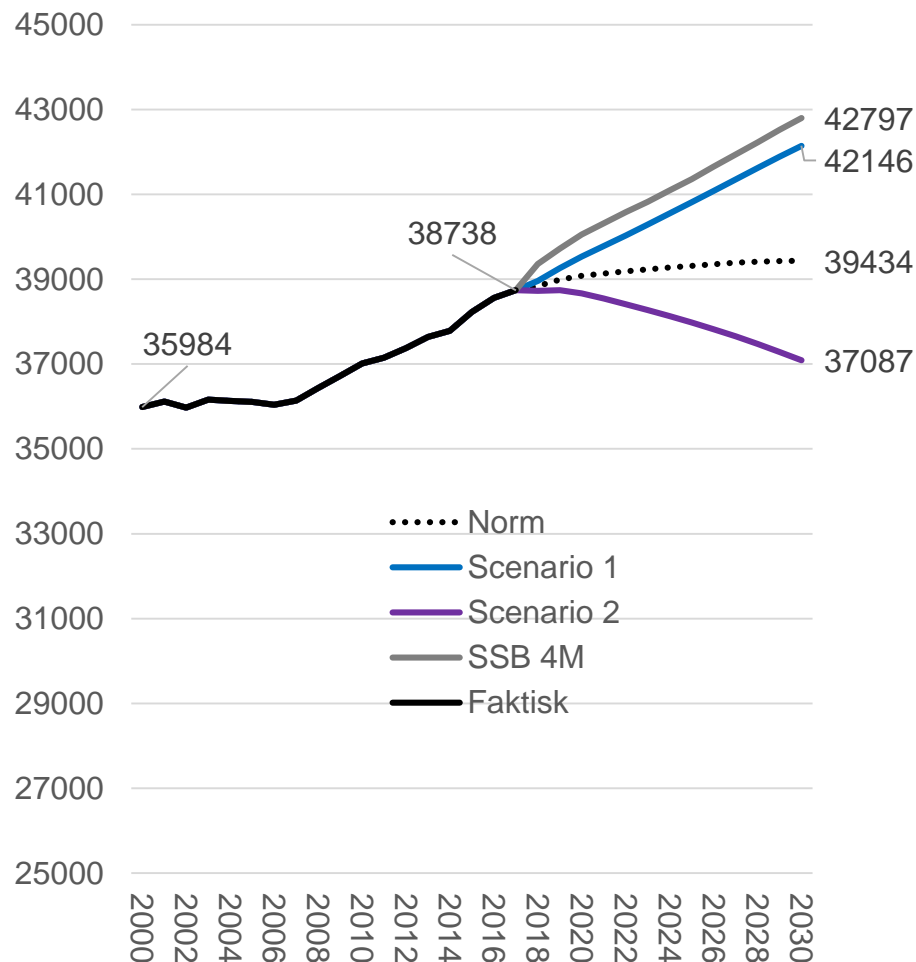

Normalscenariet: Hvis veksten blir omtrent som framskrevet av SSB

Folketallet i Lister vil øke fra 38 738 i begynnelsen av 2017 til 39 434 i 2030 med nøytral attraktivitet.

Med høy attraktivitet kan folketallet øke til over 42 000.

Med lav attraktivitet vil folketallet i Lister synke til 37 000.

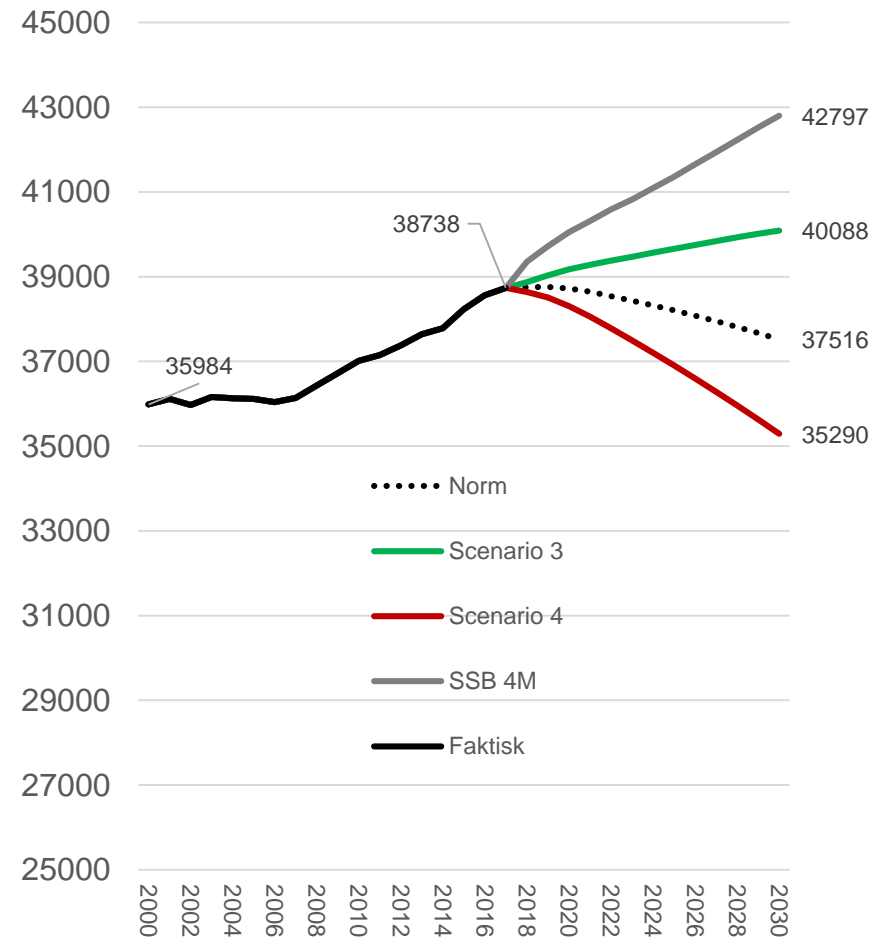
Scenarier for folketallet i Lister, normalscenario for nasjonal vekst og fruktbarhet, med varierende attraktivitet for bosetting og næringsliv.

Lavvekst-scenariet: Hvis veksten blir lavere enn framskrevet av SSB

Dersom nettoinnvandringen og fruktbarheten synker, vil folketallet i Lister i beste fall øke til 40 000.

Med nøytral attraktivitet blir det befolkningsnedgang

Med lav attraktivitet synker befolkningen ganske raskt.

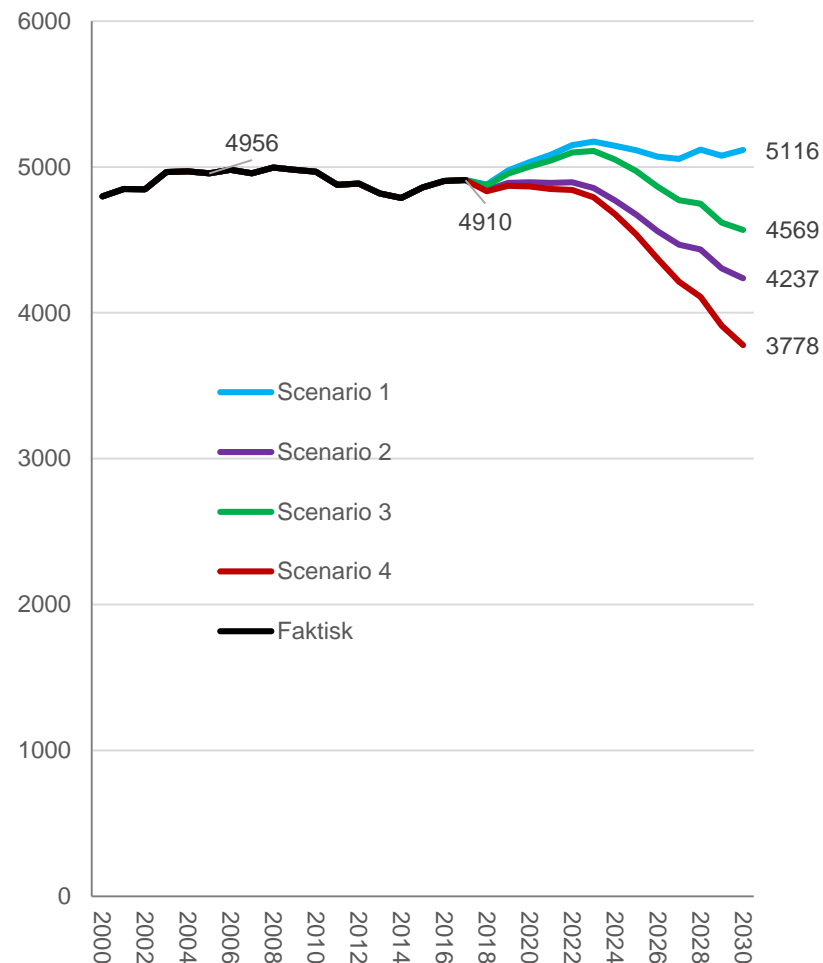
Scenarier for folketallet i Lister, lavvekst-scenario for nasjonal vekst og fruktbarhet, med varierende attraktivitet for bosetting og næringsliv.

Scenarier – antall barn

Antall barn i skolealder vil sannsynligvis øke de neste tre årene.

Tre av scenariene har nedgang i antall barn etter 2023.

Etter 2023 er det mer sannsynlig at antall barn i skolealder vil synke enn at det vil øke.

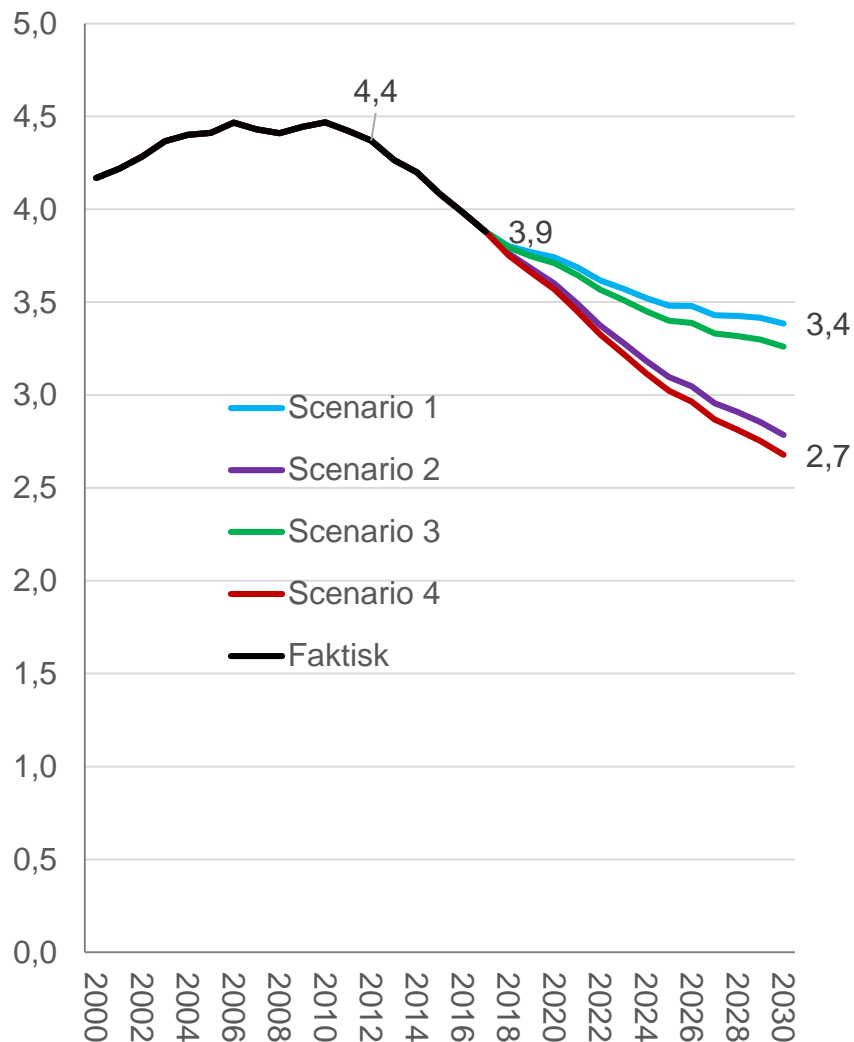

Scenarier for antall innbyggere 6-15 år i Lister.

Scenarier – forsørgerbyrde

Forsørgerbyrden: Antall personer 20-66 år per person over 67.

Forsørgerbyrden vil øke i alle scenarier. Det gjelder både for Lister og for hele landet.

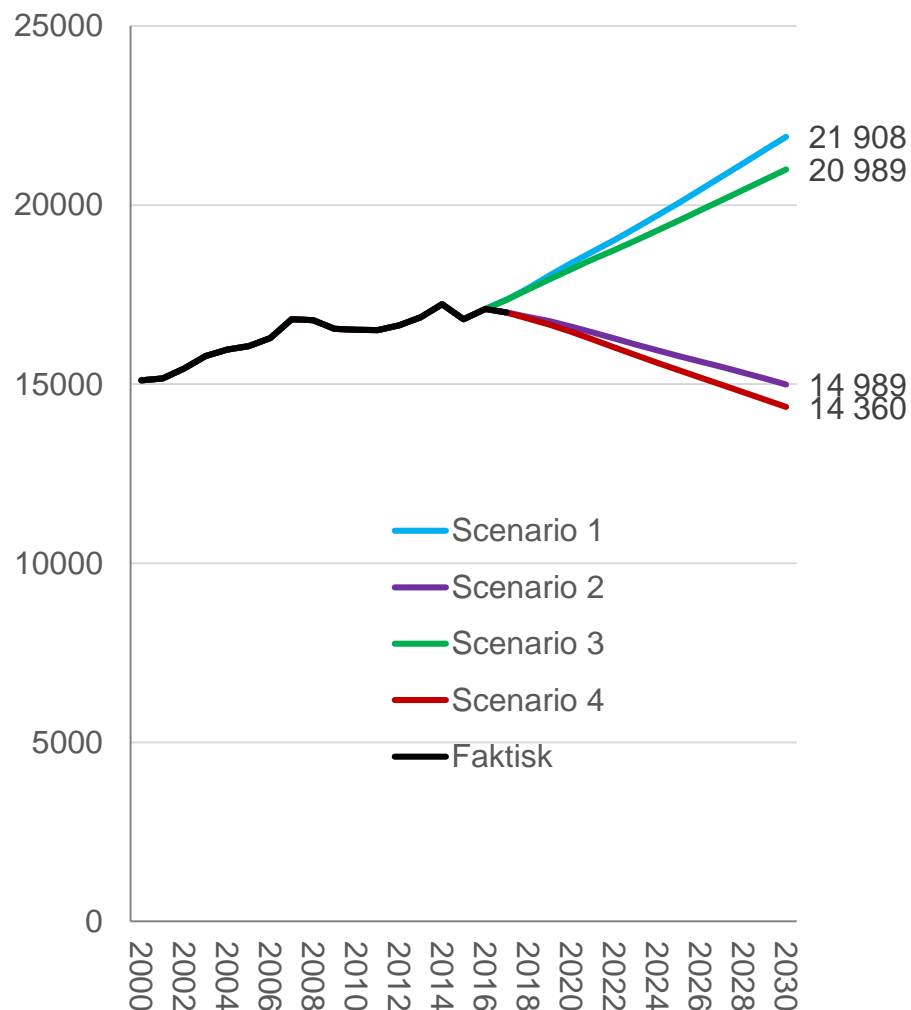

Scenarier for antall innbyggere 20-66 per innbygger 67+

Scenarier – arbeidsplasser

Arbeidsplassveksten er sterkt avhengig av regionens/kommunens attraktivitet.

Det er veldig stort sprik mellom arbeidsplassveksten i ulike scenarier. Det er fordi det er stor spredning i arbeidsplassveksten i kommunene i Norge i fortid. Usikkerheten er faktisk ganske stor.

Scenarier for antall arbeidsplasser i Lister

- De nasjonale betingelsene for vekst har svekket vesentlig. Kan bli vanskelig å få befolkningsvekst i Lister hvis det ikke snur.
- Svært god næringsutvikling i Lister. Kan det vare?
- Bostedsattraktiviteten er på vei ned. Kan den forbedres?

Lykke til!

Knut Vareide
Telemarkforskning